

Redegørelse om en række forhold om varetægtsfængslingen af arresterne i sagen om angrebet ved Krudttønden samt Københavns Synagoge

1. Indledning

Justitsministeren redegjorde under et lukket samråd i Folketingets Retsudvalg den 28. januar 2016 for navnlig det forhold, at flere af de fem arresterne i sagen om angrebet ved Krudttønden på Østerbro og Københavns Synagoge i Krystalgade den 14. og 15. februar 2015 under varetægtsfængslingen havde været i besiddelse af mobiltelefoner i deres celle, og at flere af dem i øvrigt havde haft adgang til mobiltelefoner.

Da forløbet i sagen på daværende tidspunkt ikke var fuldt afdækket, tilkendegav justitsministeren under samrådet, at han havde anmodet Kriminalforsorgen og Rigsadvokaten om senest den 1. marts 2016 at udarbejde en samlet redegørelse for forløbet vedrørende de fem arresteres adgang til mobiltelefoner under varetægtsfængslingen, herunder for hvordan kommunikationen og koordineringen mellem de involverede myndigheder var foregået.

Rigsadvokaten nedsatte på baggrund heraf en arbejdsgruppe med deltagelse af Kriminalforsorgen, Københavns Politi, Politiets Efterretningstjeneste og Rigsadvokaten.

Redegørelsens afsnit 2 indeholder en sammenfatning af redegørelsen. I afsnit 3 behandles spørgsmålet om, hvor mange mobiltelefoner der findes i arresthuse og fængsler, samt hvordan mobiltelefonerne indsmugles. I afsnit 4 redegøres der for de tiltag, som er gennemført til bekæmpelse af indsmugling og anvendelse af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse, mens afsnit 5 omhandler sanktionsmulighederne ved de indsattes besiddelse mv. af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse. I afsnit 6 redegøres der detaljeret for forløbet i ovennævnte sag, herunder bl.a. med hensyn til arresteres adgang til mobiltelefoner samt eventuelle brud på brev- og besøgskontrollen og samarbejdet mellem de involverede myndigheder. Afsnit 7 indeholder en kort beskrivelse af adgangen til mobiltelefoner og eventuelle brud på brev- og besøgskontrollen i et antal sager, hvor de pågældende er varetægtsfængslede eller afsoner straf for terrorrelaterede forhold, og som derfor kan sammenlignes med den foreliggende sag. Endelig indeholder afsnit 8 dels de initiativer, der for nyligt er iværksat med henblik på at

sikre en mere effektiv bekæmpelse af, at indsatte får adgang til mobiltelefoner under fængslingen, dels arbejdsgruppens anbefalinger hertil.¹

2. Sammenfatning af redegørelsen

2.1. Det fremgår af redegørelsen, at der de seneste tre år årligt er fundet mellem ca. 1700 og 1900 mobiltelefoner i arresthuse og fængsler, og at de bliver indsmuglet på forskellige måder, herunder bl.a. ved, at de indsatte skjuler mobiltelefonen på eller i kroppen, i medbragte effekter samt i forbindelse med, at de indsatte modtager besøg, eller ved at mobiltelefonen kastes over institutionens mur/hegn, jf. pkt. 3 nedenfor.

Problemet med indsmugling og anvendelse af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse er søgt imødegået med en række forskellige tiltag, herunder nogle tiltag, der er gennemført som led i udmøntningen af Kriminalforsorgens flerårsaftaler. Kriminalforsorgen har således bl.a. etableret overdækning af 35 ud af 36 arresthuse for at forhindre mobiltelefoner mv. i at komme ind ved indkast over arresthusenes mure. Endvidere har alle arresthuse opsat metaldetektorkarme. Desuden anvender alle arresthuse håndholdte metaldetektorer til brug for kontrol af indsatte og besøgende. Herudover har nogle arresthuse installeret bagagescannere. Endvidere har alle fængsler og arresthuse i løbet af 2015 fået transportable mobiltelefondetektorer, jf. pkt. 4.1 nedenfor.

Foruden en skærpelse af den fysiske sikkerhed mv. i fængsler og arresthuse er problemet med mobiltelefoner også søgt imødegået på anden vis. Der er således bl.a. foretaget en skærpelse af reglerne for visitation af besøgende, hvorefter det kan gøres til et vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende i visse situationer undergiver sig en i forhold til tidligere mere vidtgående undersøgelse. Herudover gennemføres der bl.a. visitationer af den indsatte person, den indsatte celle samt visitation af fællesarealer. Desuden foretager Kriminalforsorgens hundeførere rutinemæssige visitationer i Kriminalforsorgens institutioner, ligesom de kan tilkaldes efter behov til at foretage sådanne visitationer. Endvidere gennemføres der et antal uanmeldte visitationsaktioner om året, hvor nærmere udvalgte områder i en institution gennemgås grundigt, jf. pkt. 4.2 nedenfor.

I de tilfælde, hvor det afsløres, at en indsat har en mobiltelefon, konfiskeres den, og den indsatte kan ikendes en disciplinærstraf, hvilket i lukkede fængsler og arresthuse i førstegangstilfælde typisk består i fem dages strafcelle. Endvidere kan den indsatte i

¹ Det bemærkes, at der i redegørelsen af hensyn til arrestanterne er foretaget en anonymisering af dem, og at der på grund af sikkerhedsmæssige forhold er udeladt oplysninger om deres nuværende placering.

særlige situationer, f.eks. ved organiseret indsmugling, i kortere tid udelukkes fra fællesskab, ligesom den pågældende kan overføres til en anden institution. Hertil kommer, at besiddelse af mobiltelefon efter omstændighederne vil kunne indebære, at den indsatte ikke kan prøveløslades tidligere end normalt efter den særlige ordning i straffelovens § 40 a ("noget for noget"). Endelig vil den pågældende blive straffet for besiddelsen af mobiltelefonen, da der vil foreligge en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, hvilket i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med fængsel i syv dage, jf. pkt. 5 nedenfor.

2.2. For så vidt angår forløbet i den foreliggende sag kan dette – idet der i øvrigt henvises til pkt. 6 nedenfor – sammenfattes således:

2.2.1. Der har lige fra sagens begyndelse været etableret et samarbejde om sagen dels mellem Københavns Politi og Kriminalforsorgen, dels mellem Københavns Politi og PET.

Det kan således bl.a. nævnes, at der fra sagens begyndelse blev tilknyttet en forbindelsesofficer fra PET til efterforskningen i Københavns Politi. Endvidere har Kriminalforsorgen og Københavns Politi fra sagens begyndelse været opmærksomme på, at de fem arrestanter indgik i en sag af alvorlig karakter, og at der i sagen skulle iagttages særlige forholdsregler, jf. herom pkt. 6.4.1.1 nedenfor.

Redegørelsen viser, at Kriminalforsorgen i nogle enkelte tilfælde ikke har iagttaget disse særlige forholdsregler. Herudover har Kriminalforsorgen i nogle tilfælde ikke opdateret oplysningerne om arrestanterne i Kriminalforsorgens klientsystem. Endelig har Kriminalforsorgen og Københavns Politi i nogle tilfælde ikke videregivet oplysninger om arrestanternes forhold til hinanden. Der henvises i den forbindelse i det hele til pkt. 6.6 nedenfor, der indeholder en sammenfatning af forløbet i den foreliggende sag.

2.2.2. I forhold til arrestanternes adgang til mobiltelefoner bemærkes, at justitsministeren under det lukkede samråd i Folketingets Retsudvalg den 28. januar 2016 – på baggrund af oplysninger modtaget fra de involverede myndigheder – om den foreliggende sag oplyste, at myndighederne på daværende tidspunkt havde kendskab til, at der var fundet fem mobiltelefoner hos tre af sagens arrestanter, og at der var anvendt yderligere to mobiltelefoner. Justitsministeren fremhævede under samrådet, at der kunne komme flere oplysninger frem i forbindelse med udfærdigelsen af den foreliggende redegørelse, da forløbet på daværende tidspunkt ikke var fuldt afdækket.

På daværende tidspunkt var der således kendskab til, at fire af arrestanterne i alt havde haft adgang til syv mobiltelefoner.

I forlængelse heraf kan det oplyses, at der på nuværende tidspunkt hos fire af sagens arrestanter (X1, X2, X3 og X4) er fundet i alt seks mobiltelefoner i deres celler. Det drejer sig om de fem mobiltelefoner, som justitsministeren nævnte under samrådet, samt én mobiltelefon, der efterfølgende er fundet i X2's celle den 15. februar 2016 (den sidstnævnte mobiltelefon har X4 forud for den 15. februar 2016 også haft adgang til, jf. herom pkt. 6.3.4.2 nedenfor).

Endvidere kan det oplyses, at to af sagens arrestanter udover de netop nævnte telefoner med sikkerhed har haft adgang til seks mobiltelefoner, og at en af arrestanterne derudover muligvis har haft adgang til en mobiltelefon mere. Om denne mulige adgang henvises til pkt. 6.3.5.2 nedenfor.

I forhold til de seks telefoner, som to af sagens arrestanter med sikkerhed har haft adgang til, kan det oplyses, at det drejer sig om de to mobiltelefoner, som justitsministeren under samrådet oplyste, at sagens arrestanter havde anvendt. Herudover drejer det sig om fire mobiltelefoner, som X5 har haft adgang til i perioden fra den 17. marts til den 21. april 2015, jf. herom pkt. 6.3.5.2 nedenfor. Der blev under samrådet ikke givet oplysninger om disse fire mobiltelefoner, da oplysningerne om telefonerne ved en fejl ikke indgik i Københavns Politis bidrag til brug for samrådet.

Der er således på nuværende tidspunkt kendskab til, at de fem arrestanter har haft adgang til i alt 12 (muligvis 13) mobiltelefoner, jf. dog pkt. 6.3.2.2 nedenfor om oplysninger, der tyder på, at X2 har haft adgang til én eller flere mobiltelefoner udover den, der blev fundet i hans celle den 15. februar 2016. Om arrestanternes konkrete adgang til mobiltelefoner henvises i øvrigt til pkt. 6.3 og pkt. 6.6.6 nedenfor.

I den forbindelse bemærkes, at det ikke kan udelukkes, at sagens arrestanter har været i besiddelse af eller i øvrigt haft adgang til yderligere mobiltelefoner, som Kriminalforsorgen og Københavns Politi ikke er bekendt med. Politiets videre efterforskning af sagen, herunder en gennemgang af teleoplysningerne vedrørende de telefoner, som myndighederne på nuværende tidspunkt er bekendt med, kan således føre til, at der fremkommer oplysninger om, at arrestanterne har haft adgang til andre mobiltelefoner end dem, der på nuværende tidspunkt er kendskab til.

Herudover bemærkes, at arrestanternes adgang til mobiltelefoner under varetægtsfængslingen – samt det forhold, at to af arrestanterne (X2 og X5) i en periode fra 22. december 2015 til 26. januar 2016 var placeret i den samme institution, jf. herom pkt. 6.3.5.1 nedenfor – potentielt kan have skadet efterforskningen og retsforfølgningen af sagen, hvis telefonerne og muligheden for kontakt mellem arrestanterne i øvrigt har været brugt til at videregive vigtige oplysninger om sagen eller til at samstemme forklaringer. Københavns Politi har dog ikke umiddelbart fundet indikationer på, at dette

er tilfældet, og der er således ikke noget, som på nuværende tidspunkt tyder på, at de nævnte forhold har skadet den foreliggende straffesag.

2.3. I forlængelse af det under pkt. 2.2 anførte bemærkes, at det ikke på nogen måde er tilfredsstillende, at arrestanterne i den foreliggende sag har haft adgang til mobiltelefoner. Det er imidlertid ikke kun et problem i den foreliggende sag, men skal ses som et udslag af den generelle udfordring, der gennem årene har været med hensyn til at dæmme op for indsmugling af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse, jf. herom pkt. 3 nedenfor.

De tiltag, der har været iværksat for at bekæmpe mobiltelefoner i fængsler og arresthuse, er beskrevet i pkt. 4 nedenfor, men uanset disse tiltag må det bl.a. på baggrund af den foreliggende sag konstateres, at der stadig er store udfordringer med at holde mobiltelefoner ude af fængsler og arresthuse.

På den baggrund kan der være grund til at iværksætte yderligere initiativer med henblik på at sikre en mere effektiv bekæmpelse af, at mobiltelefoner overhovedet indsmugles i arresthuse og fængsler. Herudover kan der være grund til at tage initiativer, der har til formål at sikre, at indsmuglede mobiltelefoner afsløres, og at de indsatte mødes med hårde sanktioner mv. for besiddelse mv. af en mobiltelefon. I den forbindelse bør man efter arbejdsgruppens opfattelse have særlig opmærksomhed på at tage initiativer eller iværksætte tiltag med henblik på at modvirke, at personer, der er indsat i et arresthus eller fængsel i særligt alvorlige sager – som f.eks. den foreliggende – får adgang til mobiltelefoner.

Det bemærkes, at Kriminalforsorgen allerede – i forlængelse af justitsministerens tilkendegivelser under et åbent samråd i Retsudvalget den 28. januar 2016, der vedrørte udfordringerne med indsattes adgang til mobiltelefoner – har iværksat følgende tiltag:

- Der er påbegyndt et arbejde med at implementere brugen af såkaldte krops-scannere i 5-6 institutioner under Kriminalforsorgen.
- Dernæst er der iværksat et arbejde med henblik på at foretage en risiko- og analysebaseret håndtering af arrestanterne. Dette skal sikre, at Kriminalforsorgen får den nødvendige viden om bl.a., at der foreligger en særlig sikkerhedsmæssig situation, eller at der foreligger en særlig risiko for, at en arrestant vil forsøge at foretage ulovlig kommunikation.
- I forlængelse heraf er der påbegyndt en implementering af skærpede retningslinjer for øget brug af visitationer, der skal resultere i hyppigere visitationer samt en mere effektiv udnyttelse af institutionernes tekniske udstyr, herunder bl.a. metaldetektorer, bagagescannere samt mobildetekteringsenheder (transportable mobilscannere).

- Desuden er der påbegyndt et arbejde med henblik på at målrette brugen af Kriminalforsorgens hundekorps i relation til indsatsen mod mobiltelefoner.
- Herudover er der iværksat et arbejde med henblik på at undersøge mulighederne for at anvende tekniske hindringer for de indsatte brug af mobiltelefoner i Kriminalforsorgens institutioner (herunder bl.a. såkaldt jamming).
- Endvidere er antallet af såkaldte visitationsaktioner blevet forøget fra fem i 2015 til syv i 2016.

Om det nærmere indhold af de nævnte tiltag henvises til pkt. 8.1 nedenfor.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der foruden de allerede iværksatte tiltag tages yderligere følgende initiativer mv.:

- At der foretages en skærpelse af Kriminalforsorgens vejledende niveauer for disciplinærstraffe, således at straffen for medtagelse af, besiddelse af eller rådhed over mobiltelefoner mv. i lukkede institutioner forhøjes f.eks. til det dobbelte (dvs. i førstegangstilfælde fra 5 dages strafcelle til 10 dages strafcelle).
- At Kriminalforsorgen i sager om særlig alvorlig kriminalitet gør yderligere brug af muligheden for at overføre arrestanter, der har haft adgang til mobiltelefon, til anden institution og i den forbindelse er opmærksom på, om der er behov for at udelukke arrestanten fra fællesskab i en kortere periode, indtil overførslen kan iværksættes.
- At det fremhæves i Kriminalforsorgens administrative regler, at besiddelse mv. af en mobiltelefon skal indgå i forbindelse med vurdering af spørgsmål om udgang og prøveløsladelse, såfremt forholdet kan give anledning til at formode, at den indsatte vil misbruge udgangen, eller at prøveløsladelsen vil være utilrådelig.
- At der udarbejdes standardiserede retningslinjer for Kriminalforsorgens orientering af politiet og PET i tilfælde af eller mistanke om ulovlig kommunikation, herunder bl.a. omkring fund af mobiltelefoner samt brud på brevkontrollen eller forsøg herpå.
- At der etableres en ordning, der er med til at sikre, at Kriminalforsorgen af politiet bliver orienteret senest samtidig med, at den indsatte modtager besked om, at en mobiltelefon, som den indsatte har anvendt, har været aflyttet, således at Kriminalforsorgen kan foretage de nødvendige indgreb for at finde telefonen.
- At blanketten ”Meddelelse til arresten vedr. fristforlængelse mv. (hvid)” ændres med henblik på at sikre, at Kriminalforsorgen hele tiden er fuldt ud orienteret om, hvilke arrestanter der er i sag med hinanden.
- At der udarbejdes dokumenthåndteringsprocedurer med henblik på at sikre, at alle relevante oplysninger om arrestanterne altid bliver indført i Kriminalforsorgens klientsystem.

Om det nærmere indhold af de nævnte initiativer mv. henvises til pkt. 8.2 nedenfor.

Det er Kriminalforsorgens vurdering, at de nævnte initiativer vil gøre det muligt i udvalgte institutioner at etablere forhold, som udgør et effektivt yderligere værn mod, at arrestanter får adgang til mobiltelefoner eller mulighed for at foretage anden ulovlig kommunikation. Disse udvalgte institutioner vil kunne benyttes i tilfælde, hvor det er særligt vigtigt at forhindre ulovlig kommunikation på grund af sagens særlige karakter, f.eks. sager med relation til terror. Endvidere vil de kunne benyttes i andre særlige tilfælde, hvor der f.eks. er risiko for, at den indsatte vil true vidner eller ofre.

Det er endvidere Kriminalforsorgens vurdering, at de omhandlede initiativer på en mere effektiv måde end de eksisterende tiltag generelt vil modvirke indsmugling og anvendelse af mobiltelefoner og anden ulovlig kommunikation i Kriminalforsorgens institutioner.

3. Mobiltelefoner i arresthuse og fængsler – antal og indsmuglingsmetoder

Der har igennem en årrække været udfordringer med hensyn til at dæmme op for indsmugling af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse, og der indsmugles således årligt et stort antal mobiltelefoner i fængsler og arresthuse. Om antallet af mobiltelefoner, der i 2013-15 er fundet i fængsler og arresthuse, kan oplyses følgende:

2013		Lukkede pladser ⁴	Åbne pladser	Arrest-pladser ⁵	I alt
Mobiltelefoner	Ikke haft rådighed ¹	167	25	385	577
	Har haft rådighed ²	412	337	354	1.103
	I alt	579	362	739	1.680

2014		Lukkede pladser ⁴	Åbne pladser	Arrest-pladser ⁵	I alt
Mobiltelefoner	Ikke haft rådighed ¹	165	42	230	437
	Har haft rådighed ²	525	687	272	1.484
	I alt	690	729	502	1.921

2015 ³		Lukkede pladser ⁴	Åbne pladser	Arrest-pladser ⁵	I alt
Mobiltelefoner	Ikke haft rådighed ¹	206	31	200	437
	Har haft rådighed ²	373	672	299	1.344
	I alt	579	703	499	1.781

Note 1. Mobiltelefonerne blev fundet, før de indsatte havde haft mulighed for at råde over dem.

Note 2. Mobiltelefonerne blev fundet på steder, hvor en eller flere indsatte havde haft eller kunne have haft rådighed over telefonen.

Note 3. Der er for 2015 tale om en foreløbig opgørelse, idet der kan komme efterregistreringer.

Note 4: Lukkede fængsler og lukkede pladser i åbne fængsler.

Note 5: Arresthuse og arrestpladser i fængsler.

Metoderne til indsmugling af mobiltelefoner varieres til stadighed, hvilket tillige gør sig gældende i forhold til de skjulesteder, som de indsatte anvender efter indsmugling. Indsmugling af mobiltelefoner (og i øvrigt andre ulovlige effekter) sker dog typisk på følgende måder:

- Den indsatte indsmugler selv mobiltelefonen skjult på eller i kroppen.
- Mobiltelefonen skjules i den indsattes medbragte effekter, herunder f.eks. i bøger, tøj og sko.
- Ved indkast af mobiltelefoner over mur/hegn.
- Ved overdragelse af købmandsvarer, hvor mobiltelefonerne er gemt i varerne.
- Ved vareleverancer mv. til institutionen, hvori de ulovlige effekter kan gemmes.
- Indsattes besøgende indsmugler og overdrager en mobiltelefon ved uovervågede besøg.
- Ved brug af ikke-fastansatte medarbejdere som f.eks. håndværkere/service-medarbejdere.
- Der findes tillige få eksempler på, at fastansat personale har medvirket til indsmugling.

4. Tiltag til bekæmpelse af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse

Kriminalforsorgen har på forskellig vis – bl.a. som led i udmøntningen af Kriminalforsorgens flerårsaftaler – søgt at imødegå indsmugling og anvendelse af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse. Herom kan oplyses følgende:

4.1. Kriminalforsorgen gennemgik som led i udmøntningen af flerårsaftalen for 2004-07 alle arresthuses gårdtursarealer, og de gårde, der lå mest udsat, fik etableret overdækning for bl.a. at forhindre, at mobiltelefoner blev kastet over arresthusenes mure. På baggrund af flerårsaftalen fik samtlige arresthuse metaldetektorkarme og håndholdte metaldetektorer til brug for kontrol af indsatte og besøgende, ligesom der blev opsat bagagescannere i de lukkede fængsler (og en lukket fængselsafdeling) samt etableret et fastinstalleret mobildetekteringsanlæg i et arresthus. Herudover har Kriminalforsorgen indenfor egen bevilling opsat yderligere bagagescannere i åbne fængsler og arresthuse, ligesom der efterfølgende er etableret et yderligere fastinstalleret mobildetekteringsanlæg.

Som led i udmøntningen af Kriminalforsorgens flerårsaftale for 2013-16 er yderligere gårdtursarealer blevet overdækket, og der er med udgangen af 2015 etableret overdækning i 35 af 36 arresthuse, ligesom gårdtursarealet ved Blegdamsvejens Fængsel er blevet overdækket. Det sidste gårdtursareal forventes ikke at blive overdækket, da det på grund af arealets størrelse og placering vil være vanskeligt og meget omkostningskrævende. Herudover skal det bemærkes, at Vestre Fængsel, der ikke indgår i ovennævnte optælling, med den seneste udvidelse i 2016 har fem gårdtursarealer, hvoraf de fire ikke er overdækkede. Begrundelsen herfor er, at et gårdtursareal er placeret på taget af en af bygningerne, og at det er vanskeligt og meget omkostningskrævende at overdække de tre øvrige gårdtursarealer på grund af deres størrelse og placering.

Herudover blev der i flerårsaftalen for 2013-16 afsat yderligere midler til at styrke indsatsen mod ulovlige mobiltelefoner i fængslerne. Således råder alle fængsler og arresthuse nu over transportable mobiltelefonetekteringsenheder (mobilscannere).

Endelig blev det som led i flerårsaftalen for 2013-16 besluttet, at der skulle ske en skærpelse af reglerne for visitation af besøgende, således at Kriminalforsorgen fik bedre muligheder for at stille som vilkår for besøg, at den besøgende undergiver sig visitation. Baggrunden herfor var, at indsmugling af ulovlige genstande i fængslerne, herunder indsmugling af mobiltelefoner, bl.a. sker i forbindelse med besøg. Straffuldbyrdslovens § 52 om besøg er som følge heraf blevet ændret, hvilket indebærer, at der nu som vilkår for en besøgstilladelse kan stilles krav om, at den besøgende i visse situationer undergiver sig en i forhold til tidligere mere vidtgående undersøgelse. Undersøgelsen kan bestå i visitation af medbragte effekter og det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, f.eks. ved at klappe uden på tøjet. Hvis der er begrundet mistanke om indsmugling kan der ske nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning, hvor den besøgende opfordres til at aftage sin yderbeklædning ind til undertøjet, med henblik på at personalet kan foretage en nærmere undersøgelse af yderbeklædningen.

4.2. Med henblik på at afsløre de indsattes ulovlige anvendelse af mobiltelefoner, som er blevet indsmuglet i arresthusene og fængslerne, foretager fængslernes og arresthusenes personale visitation af bl.a. den indsattes person, den indsattes celle samt visitation af fællesarealer.

Foruden de nævnte visitationer foretager Kriminalforsorgens narkotikahundeførere rutinemæssige visitationer i Kriminalforsorgens institutioner, ligesom de kan tilkaldes efter behov. Korpset af hundeførere har som specialopgave at gennemføre visitationer, og hundene er trænet til at kunne arbejde i alle miljøer både inde og ude i institutionerne. Selvom hundene for tiden alene er trænet til at finde narkotika, findes der ved gennemførelse af disse visitationsopgaver tillige andre ulovlige genstande, f.eks.

mobiltelefoner. I 2015 blev der således ved disse visitationer fundet 298 mobiltelefoner og 406 stk. mobiltilbehør, som f.eks. opladere.

Direktoratet for Kriminalforsorgen (herefter DfK) gennemfører som et supplement til ovenstående et antal uanmeldte visitationsaktioner om året, hvor nærmere udvalgte områder i en institution gennemgås grundigt, herunder både i form af visitation af de indsatte person og deres celler/afdeling. I 2015 blev der foretaget fem uanmeldte visitationsaktioner, mens der i 2016 vil blive foretaget syv.

Det bemærkes, at Kriminalforsorgens sikkerhedsopgave i praksis ikke løses ensidigt med tekniske løsninger, fysisk sikring og ved indgreb overfor de indsatte (såkaldt statisk sikkerhed), men også ved personalets relationsarbejde målrettet de indsatte (såkaldt dynamisk sikkerhed). Personalets løbende og tætte kontakt med de indsatte samt viden om de indsatte og deres opførelse/reaktionsmønstre indgår således som et naturligt element i indsatsen overfor ulovlige effekter, herunder mobiltelefoner, idet personalet på denne måde blandt andet hurtigt kan konstatere mistænkelig adfærd.

4.3. Problemet med mobiltelefoner (og andre ulovlige effekter) i arresthuse og fængsler er således søgt imødegået på følgende måde:

- Der er med udgangen af 2015 etableret overdækning af gårdtursarealer i 35 ud af 36 arresthuse.
- Etablering af metaldetektorkarme i alle arresthuse, som alle besøgende til indsatte skal gå igennem.
- Opsætning af bagagescannere til scanning af effekter i nogle arresthuse og fængsler.
- Anvendelse af håndholdte metaldetektorer til brug for kontrol af indsatte og besøgende i alle arresthuse.
- Anvendelse af transportable mobiltelefondetekteringsenheder (mobilscannere) i alle fængsler og arresthuse med henblik på at afsløre indsmuglede mobiltelefoner.
- Opsætning af fastinstallerede anlæg til detektering af mobiltelefoner i to lukkede institutioner.
- Bedre undersøgelsesmuligheder af besøgende i visse situationer.
- Visitation af den indsatte person, den indsatte celle samt visitation af fællesarealer.
- Visitationer i Kriminalforsorgens institutioner med hundeførere og hunde.
- Uanmeldte visitationsaktioner, hvor nærmere udvalgte områder i en institution gennemgås grundigt.

5. Sanktioner ved besiddelse af mobiltelefoner

Det følger af de administrative forskrifter på området, at der gælder et generelt forbud mod i Kriminalforsorgens institutioner at medtage, besidde eller råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr. En overtrædelse heraf kan medføre disciplinærstraf (advarsel, bøde eller strafcelle). Det fremgår af de såkaldte normalreaktionskemaer for lukkede fængsler og arresthuse, at den vejledende disciplinærstraf for indsmugling, herunder forsøg eller besiddelse af mobiltelefon m.v. i institutionen, i langt de fleste lukkede fængsler og arresthuse er som følger:

1. gang: 5 dages strafcelle
2. gang: Indenfor 6 mdr. 7 dages strafcelle
3. gang: Indenfor 6 mdr. 10 dages strafcelle

Der er to lukkede fængsler, hvor der er fastsat andre vejledende disciplinærstraffe. Det drejer sig om Anstalten ved Herstedvester, hvor indsatte med behov for psykiatrisk bistand placeres. Endvidere drejer det sig om Statsfængslet i Ringe, hvor unge lovovertrædere indsættes.

Foruden de nævnte sanktionsmuligheder kan den indsatte i kortere tid udelukkes fra fællesskab, hvis dette skønnes nødvendigt for at forebygge strafbar eller grov eller oftere gentagen utilladelig adfærd. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis det skønnes, at der er tale om organiseret indsmugling af ulovlige effekter.

Endvidere kan der i visse situationer ske overførsel til en anden institution.

Hertil kommer, at den ulovlige mobiltelefon samt udstyr hertil konfiskeres, ligesom forholdet skal anmeldes til politiet. Endvidere vil besiddelse af mobiltelefon efter omstændighederne kunne indebære, at den indsatte ikke kan prøveløslades tidligere end normalt efter den særlige ordning i straffelovens § 40 a ("noget for noget").

Herudover følger det af straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt., at den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt eller fængslet uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det samme gælder i øvrigt besøgende og andre udefrakommende, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i de nævnte institutioner, jf. straffelovens § 124, stk. 4, 2. pkt.

I den forbindelse tilføjes det, at det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen (lovforslag nr. 201 af 28. marts 2007, de almindelige bemærkninger pkt. 3.4.10), at der i tilfælde, hvor politiet som led i efterforskningen af en straffesag aflytter en telefon, som en indsat er i besiddelse af, ikke efterfølgende vil blive rejst tiltale mod den ind-

satte for besiddelse af telefonen. Det fremgår af forarbejderne, at besiddelsen i dette tilfælde ikke vil være strafbar.

Det fremgår af politiets datasystem (POLSAS), at der i 2013 er der registreret i alt 551 fældende afgørelser for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, heraf 514 afgørelser for overtrædelse af § 124, stk. 4, 1. pkt. (indsatte) og 37 afgørelser for overtrædelse af § 124, stk. 4, 2. pkt. (besøgende).

I 2014 er der registreret i alt 618 fældende afgørelser, heraf 600 afgørelser for overtrædelse af § 124, stk. 4, 1. pkt. (indsatte) og 18 afgørelser for overtrædelse af § 124, stk. 4, 2. pkt. (besøgende). I 2015 er der registreret i alt 511 fældende afgørelser, heraf 498 afgørelser for overtrædelse af § 124, stk. 4, 1.pkt. (indsatte) og 13 afgørelser for overtrædelse af § 124, stk. 4, 2. pkt. (besøgende).

Det bemærkes, at der i øvrigt tale om dynamiske data, og der tages således forbehold for indtastningsfejl, forsinkede opdateringer, nye afgørelser mv. Ved udtrykket fældende afgørelser sigtes bl.a. til domme, herunder betingede domme, bøder og tiltalefrafald.

En indsats overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt., straffes i førstegangstilfælde som udgangspunkt med fængsel i syv dage. En besøgendes overtrædelse af § 124, stk. 4, 2. pkt., straffes i førstegangstilfælde med en bøde.

6. Den konkrete sag

6.1. Rammen for redegørelsen

Som nævnt indledningsvis er denne redegørelse udarbejdet, efter at justitsministeren under et lukket samråd den 28. januar 2016 i Folketingets Retsudvalg tilkendegav, at han havde anmodet Kriminalforsorgen og Rigsadvokaten om senest den 1. marts 2016 at udarbejde en samlet redegørelse for forløbet vedrørende de i sagen omhandlede arrestanters adgang til mobiltelefoner under varetægtsfængslingen, herunder for hvordan kommunikationen og koordineringen mellem de involverede myndigheder var foregået.

Som bekendt afgav en gerningsmand den 14. februar 2015 om eftermiddagen ved et arrangement om ytringsfrihed i kulturhuset Krudttønden, hvor blandt andet den svenske tegner og kunstner Lars Vilks deltog, adskillige skud og dræbte herunder en civil person og sårede to polititjenestemænd. Den 15. februar 2015 ca. kl. 00.30 skød og dræbte en person en vagt ved Københavns Synagoge og sårede to polititjenestemænd. Omar El-Hussein, der efter anklagemyndighedens opfattelse er gerningsmand til begge skyderier, afgik efterfølgende ved døden under en skudveksling med politiet.

I forbindelse med efterforskningen af de nævnte angreb blev fem personer anholdt og sigtet for medvirken til drab og forsøg herpå samt overtrædelse af våbenlovgivningen. En af disse blev den 21. januar 2016 løsladt af Københavns Politi og sigtelsen mod ham for de nævnte forhold er blevet opgivet. De fire øvrige er fortsat varetægtsfængslede, nu som tiltalt bl.a. for medvirken til terrorisme efter straffelovens § 114.

I det følgende redegøres der først generelt for varetægtsfængslingen af de fem arrestanter (pkt. 6.2). Dernæst redegøres der for hver enkelt arrestants placering under varetægtsfængslingen, deres eventuelle adgang til mobiltelefoner samt eventuelle brud på brev- og besøgskontrollen mv. (pkt. 6.3). Herefter gennemgås de involverede myndigheders kommunikation og samarbejde (pkt. 6.4), ligesom visse andre spørgsmål i relation til varetægtsfængslingen omtales (pkt. 6.5). Herefter følger en sammenfatning af forløbet i den konkrete sag (pkt. 6.6).

6.2. Varetægtsfængslingen af arrestanterne

6.2.1. Generelt om varetægtsfængslingerne

Om selve varetægtsfængslingen af de fem personer kan oplyses følgende:

- X1 blev anholdt den 15. februar 2015 og varetægtsfængslet den 16. februar 2015,
- X2 blev ligeledes anholdt den 15. februar 2015 og varetægtsfængslet den 16. februar 2015,
- X3 blev anholdt den 27. februar 2015 og varetægtsfængslet den 28. februar 2015,
- X4 blev anholdt den 19. marts 2015 og varetægtsfængslet den 20. marts 2015, og
- X5 blev anholdt den 20. marts 2015 og varetægtsfængslet samme dag.

Alle fem arrestanter blev varetægtsfængslet efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Efter denne bestemmelse kan der ske varetægtsfængsling, hvis der efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at den sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre (påvirkningsrisikoen). Tre af de sigtede blev endvidere varetægtsfængslet efter bestemmelsen i § 762, stk. 1, nr. 2, om gentagelsesrisiko.

Ved fremstillingen af de to førstnævnte arrestanter – X1 og X2 – i grundlovsforhør den 16. februar 2015 begærede anklagemyndigheden de pågældende varetægtsfængslet i isolation, hvilket ikke blev imødekommet af retten. Henset hertil fremsatte anklagemyndigheden ved de efterfølgende grundlovsforhør ikke begæring om isolationsfængsling af X3, X4 og X5.

De fem arrestanter blev under varetægtsfængslingen undergivet brev- og besøgskontrol efter retsplejelovens § 771 og § 772. Det følger af disse bestemmelser, at politiet af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed kan modsætte sig, at varetægtsarrestanten modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted under kontrol, ligesom politiet kan gennemse breve til og fra arrestanten og tilbageholde disse, hvis indholdet vil kunne være til skade for efterforskningen.

6.2.2. Særligt om perioden fra anholdelse til varetægtsfængsling

I sager, hvor en anholdt ønskes varetægtsfængslet, udfylder politiet og anklagemyndigheden en blanket, som følger den anholdte til arresten. På denne blanket ”Følgesedel til arresten (rød)” anfører politiet indledningsvis – dvs. forud for fremstillingen af den pågældende i grundlovsforhør – arrestantens navn, personnummer, bopæl mv. sammen med oplysninger om særlige forhold (sygdom, selvmordsrisiko, mv.) og anholdelsestidspunktet samt oplysning om, hvilken sag der er tale om. Der er endvidere mulighed for at udfylde en rubrik med oplysning om, hvem den pågældende eventuelt er ”I sag med”, hvor politiet kan anføre navn og personnummer på disse medsigtede. Hvis den anholdte ønskes holdt i ”Isolation indtil fremstilling i retten”, kan der krydses af i en rubrik herom, ligesom der kan krydses af i en rubrik om ”Besøgs- og brevkontrol indtil fremstilling i retten”. Derudover er der en rubrik til politiets vurdering af den pågældendes farlighed og af undvigelsesrisikoen. Navnet på politiets sagsbehandler anføres derefter, og så følger en rubrik til Kriminalforsorgens opdatering med ordlyden ”Vurdering indført i Klientsystemet den ... Underskrift ...”.

I Københavns Politi er proceduren herefter således, at den mødende anklager (eller eventuelt dommervagtsassistenten) efter fremstilling af den anholdte i grundlovsforhør udfylder den nederste halvdel af samme blanket, hvor der bl.a. skal anføres tid og sted for fremstillingen i retten og oplysning om, hvorvidt der skete løsladelse, om anholdelsen blev opretholdt i 3x24 timer, eller om der skete varetægtsfængsling og i givet fald til hvilken dato. Der er ligeledes rubrikker til udfyldelse af, om arrestanten er blevet isolationsfængslet, eller om der er henholdsvis ”Besøgskontrol (rpl. § 771)” og ”Brevkontrol (rpl. § 772)” eller ”Andre begrænsninger (rpl. § 773)”, ligesom der er mulighed for at anføre ”Andre bemærkninger, herunder risiko for ulovlig kommunikation”. Endelig kan det på blanketten anføres, om der er givet afhøringstilladelse (tilladelse til afhøring uden forsvarerens tilstedeværelse), samt navnet på forsvareren og oplysning om fængslingsgrundlaget (den relevante bestemmelse i retsplejeloven, udlændingeloven eller udleveringsloven). Blanketten underskrives herefter af mødende anklager eller dommervagtsassistenten og overdrages til bevogtningspersonalet, således at blanketten følger arrestanten tilbage til arresthuset, hvis der er sket opretholdelse af anholdelsen eller varetægtsfængsling.

I den konkrete sag blev der ved varetægtsfængslingen den 16. februar 2015 af de to første arrestanter (X1 og X2) på den nævnte blanket om X1 anført, at han var sigtet for

medvirken til drabsforsøg, og at han var ”I sag med” X2. På tilsvarende måde blev der på blanketten om X2 ligeledes anført, at han var sigtet for medvirken til drabsforsøg, og at han var ”I sag med” X1. For begges vedkommende blev det anført, at hverken deres farlighed eller undvigelsesrisikoen kunne vurderes. Det blev endvidere for begge arrestanter angivet, at de skulle holdes isoleret indtil grundlovsforhøret (dvs. indtil fremstillingen i retten), og efter grundlovsforhøret anførte den mødende anklager på blanketten, at de under varetægtsfængslingen skulle være undergivet brev- og besøgskontrol. Rubrikken om blandt andet risiko for ulovlig kommunikation er ikke udfyldt for så vidt angår X1 og X2.

Ved fængslingen af den tredje arrestant X3 blev det på den nævnte blanket anført, at han var sigtet for medvirken til drab og forsøg herpå. I rubrikken ”I sag med” blev det anført, at han var i sag med både X1 og X2. Det var endvidere anført, at han blev vurderet ”Muligvis farlig” og ”Muligvis undvigelsestruet”. Derudover blev det angivet, at han skulle holdes i isolation indtil fremstilling i grundlovsforhøret. Det har ikke været muligt at fremskaffe den del af blanketten, som mødende anklager har udfyldt efter grundlovsforhøret, og hvor det er angivet, om der skal være brev- og besøgskontrol under varetægtsfængslingen. Det kan dog lægges til grund, at der har været krydset af i rubrikkerne brev- og besøgskontrol, da dette efterfølgende er registreret i både politiets og Kriminalforsorgens systemer.

Ved fængslingen af de to sidste arrestanter X4 og X5 blev det anført på deres blanketter, at de var sigtet for medvirken til drabsforsøg, ligesom det i rubrikken ”I sag med”, blev anført, at de var i sag med hinanden og de tre førstnævnte arrestanter. De blev begge vurderet som ”Muligvis farlig” og ”Muligvis undvigelsestruet”. Det blev endvidere for begge arrestanter angivet, at de skulle holdes isoleret indtil grundlovsforhøret, og efter grundlovsforhøret anførte den mødende anklager på blanketten, at de skulle være undergivet brev- og besøgskontrol under varetægtsfængslingen. Rubrikken om blandt andet risiko for ulovlig kommunikation er heller ikke udfyldt for så vidt angår X4 og X5.

I forhold til opdateringen af de nævnte oplysninger i politiets og Kriminalforsorgens datasystem henvises til pkt. 6.4.2 nedenfor.

6.2.3. Særligt om de efterfølgende forlængelser af varetægtsfængslingerne

I sager, hvor der er grundlag for at begære fortsat fængsling af varetægtsfængslede personer ved fristens udløb, afholdes der retsmøde herom. I Københavns Politi er proceduren den, at mødende anklager udfylder en blanket betegnet ”Meddelelse til arresten vedr. fristforlængelse m.v. (hvid)” for hver enkelt arrestant, og blanketten følger efter retsmødet den pågældende tilbage til arresten, idet anklageren overdrager den til bevogtningspersonalet. Anklageren sørger endvidere for efter endt retsmøde, at oplysningerne opdateres i politiets systemer.

Blanketten udfyldes med arrestantens navn og personnummer, dato for fremstillingen i retten, oplysning om fortsat varetægtsfængsling og hvornår denne i givet fald udløber, samt oplysninger om eventuel isolation, brevkontrol og besøgskontrol og eventuelle andre begrænsninger. Blanketten påføres endvidere oplysning om fængslingsgrundlaget (dvs. den relevante bestemmelse i retsplejeloven, udlændingeloven eller udleveringsloven) og navnet på arrestantens forsvarer.

Der er desuden mulighed for at udfylde en særlig rubrik med politiets vurdering af farlighed og af undvigelsesrisiko, som herefter forsynes med politiets underskrift. Denne rubrik anvendes dog sjældent i praksis – og blev det heller ikke i den foreliggende sag – da det som oftest er mødende anklager og ikke politiet, der udfylder blanketten. Oplysninger af den karakter videregives i øvrigt i fornødent omfang af politiet direkte til Kriminalforsorgen, jf. pkt. 6.4.1.1 nedenfor om de oplysninger Københavns Politi gav til Kriminalforsorgen i den foreliggende sag. Der er nederst på blanketten også en rubrik til Kriminalforsorgens opdatering med ordlyden ”Vurdering indført i Klientsystemet den Underskrift”. Blanketten indeholder ikke et felt, hvor det kan angives, hvem arrestanten i givet fald er i sag med.

I forhold til opdateringen af de nævnte oplysninger i politiets og Kriminalforsorgens datasystemer henvises til pkt. 6.4.2 nedenfor.

6.2.4. Andre restriktioner under varetægtsfængslingerne

Københavns Politi har ikke fundet anledning til at iværksætte andre restriktioner – som f.eks. begrænsning i adgangen til se fjernsyn eller læse aviser – for varetægtsfængslingen ud over brev- og besøgskontrol. Københavns Politi har dog for nylig på forespørgsel fra Københavns Fængsler, som havde fået en forespørgsel herom fra den pågældendes forsvarer, under henvisning til varetægtsfængslingens øjemed udtalt sig imod, at en af arrestanterne kunne blive fælles talsmand for de indsatte i den pågældende institution.

6.3. Arrestanternes placering under varetægtsfængslingen og deres eventuelle besiddelse af mobiltelefoner mv.

Indledningsvis bemærkes, at der som led i varetægtsfængslingen afhængigt af de konkrete forhold foretages forskellige former for visitation af de indsattes person og celle mv. som led i Kriminalforsorgens generelle indsats mod ulovlige effekter, jf. pkt. 4.2 ovenfor. Gennemførelsen af sådanne visitationer vil normalt ikke blive afrapporteret, hvis der ikke ved visitationen findes noget, der er i strid med gældende regler.

Om den foreliggende sag bemærkes, at DfK fredag den 8. januar 2016 – i forlængelse af, at X3 under en særlig visitation af en hundefører og under anvendelse af en mobil-detekteringsenhed (mobilscanner) var fundet i besiddelse af en mobiltelefon – sendte

en mail til de relevante kriminalforsorgsområder om behovet for skærpet fokus på at modvirke ulovlig kommunikation i sagen, ligesom der blev anmodet om opfølgning ved visitationer og mobildetektering. Direktoratet har modtaget orientering om, at der på den baggrund har været og fortsat vil blive iværksat den nævnte opfølgning for alle arresterne. Hvis denne opfølgning har resulteret i forhold med relevans for redegørelsen, er dette nævnt nedenfor under gennemgangen af de enkelte arrester.

DfK traf endvidere den 8. januar 2016 beslutning om, at der i forhold til de øvrige arrester i sagen (X1, X2, X4 og X5) – ligesom i forhold til X3 – skulle foretages opfølgning med en særlig visitation af en hundefører og under anvendelse af en mobildetekteringsenhed. Disse særlige visitationer blev gennemført i perioden fra den 12. til 14. januar 2016. Om udfaldet heraf henvises til nedenstående oplysninger om de enkelte arrester.

For så vidt angår arresterne placering under varetægtsfængslingen og deres eventuelle besiddelse og anvendelse af mobiltelefoner samt andre brud på brev- og besøgskontrollen mv. under fængslingen kan herefter oplyses følgende:

6.3.1. Arrestanten X1

6.3.1.1. X1 var fra anholdelsen den 15. februar 2015 til den 18. februar 2015 anbragt i Vestre Fængsel. Herefter har han under hele varetægtsfængslingen været anbragt i en anden institution. I perioden indtil overførslen til den anden institution var både X1 og X2 efter aftale med Københavns Politi anbragt i Vestre Fængsel. Det var i den forbindelse en forudsætning for politiet, at de pågældende blev placeret i forskellige afdelinger, og at de ikke måtte have adgang til nogen form for fællesskab med hinanden.

I den forbindelse bemærkes, at både X1 og X2 indtil fremstillingen i grundlovsforhøret den 16. februar 2015 var holdt i isolation i Vestre Fængsel og havde allerede derfor ikke adgang til at kommunikere med hinanden. Efter grundlovsforhøret var de ikke længere isoleret, men X1 og X2 blev dog – i overensstemmelse med politiets forudsætning – placeret adskilt og i hver sin afdeling i Vestre Fængsel, således at de ikke havde fællesskab med hinanden og i øvrigt ikke havde mulighed for at kommunikere med hinanden.

6.3.1.2. Den 21. december 2015 blev der af to hundeførere ved visitation fundet en Nokia mobiltelefon og en mobiloplader i X1's celle i institutionen. Opladeren blev fundet under en madras, og mobiltelefonen var skjult i hans DVD-afspiller. Der blev i anledning af fundet afholdt disciplinært forhør i arresten. X1 ønskede ikke at udtale sig og blev ikendt fem dages strafcelle.

Institutionen har derudover, som nævnt ovenfor under pkt. 6.3, den 14. januar 2016 på anmodning fra DfK foretaget visitation ved en hundefører og med anvendelse af en mobildetekteringsenhed. Der blev således foretaget visitation af X1's person og celle samt af afdelingens toilet og baderum. Der blev ikke fundet noget ved denne visitation.

Den 9. februar 2016 konstaterede personalet i institutionen to gange, at personer udenfor hegnet var i kontakt med enten X1 eller en medindsat. Politiet blev kontaktet i begge tilfælde, hvor henholdsvis tre personer og to personer blev anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 3 (ulovlig kontakt med en indsat). Institutionen flyttede på den baggrund X1 til en anden celle.

Der er således fundet én mobiltelefon i X1's celle, mens han ikke i øvrigt efter de foreliggende oplysninger har haft adgang til en mobiltelefon under varetægtsfængslingen.

6.3.2. Arrestanten X2

6.3.2.1. X2 var fra anholdelsen den 15. februar 2015 til den 18. februar 2015 anbragt i Vestre Fængsel, hvor også X1 var anbragt. Som det fremgår ovenfor under pkt. 6.3.1.1, havde de dog ikke mulighed for at kommunikere med hinanden under opholdet i Vestre Fængsel. Herefter har X2 frem til den 12. februar 2016 været anbragt i en anden institution, bortset fra perioden fra den 15. til den 24. juni 2015, hvor han var overført til arrestafdelingen i Statsfængslet i Vridsløselille. Den 12. februar 2016 blev han overført til Arresthuset i Ringsted og den 15. februar 2016 overført til en anden institution.

Overførslen til arrestafdelingen i Statsfængslet i Vridsløselille den 15. juni 2015 skete efter aftale med politiet, da det ikke i den institution, hvor han var anbragt, var muligt at finde egnede medindsatte til fællesskab. Den 22. og 23. juni 2015 fremkom X2 med trusler overfor personalet i arrestafdelingen i Statsfængslet i Vridsløselille, hvorefter statsfængslet rettede henvendelse til Københavns Fængsler med ønske om tilbageførsel på grund af de nævnte trusler mod personale. Truslerne er anmeldt til politiet. Tilbageførslen til den institution, hvor X2 tidligere havde været anbragt, skete den 24. juni 2015.

Den 12. februar 2016 blev X2 overført til Arresthuset i Ringsted. Overførslen blev gennemført efter drøftelser mellem Kriminalforsorgen og politiet på baggrund af et ønske om at flytte både X2 og X4, således at de to indsatte blev udvekslet mellem den institution, hvor X2 var anbragt, og Arresthuset i Ringsted. X2 blev den 15. februar 2016 overført fra Arresthuset i Ringsted til en anden institution efter en episode, der er nævnt nedenfor under pkt. 6.3.2.2, hvor et antal personer den 15. februar 2016 skaffede sig adgang til dele af arresthusets udendørsareal.

6.3.2.2. Der er henholdsvis den 16. marts og den 2. december 2015 fundet et 'hejseværk' i X2's celle i den institution, hvor X2 var anbragt på daværende tidspunkt. Et 'hejseværk' kan anvendes til ulovlig kommunikation mellem etagerne og består typisk af sammenbundne snore eller andre primitive remedier. Endvidere har et trådned i hans celled vinduesindergitter i institutionen været klippet over, således at f.eks. mulighederne for at transportere effekter med et "hejseværk" er blevet forbedret. Endelig er han den 10. december 2015 fundet i besiddelse af nogle DVD'er.

Den 4. januar 2016 konstaterede personalet i institutionen, at X2 kommunikerede højlydt ud af et vindue. Der blev på den baggrund monteret et hængsel på vinduet, således at vinduet ved fremtidige episoder kan aflåses.

Den 6. januar 2016 forsøgte X2 at omgå brevkontrollen med bistand fra en medindsat. Det konkrete brev blev gennemlæst af personalet, der konstaterede, at brevet vedrørte X2's behov for rent tøj. På forespørgsel ønskede han ikke at sende brevet gennem korrekt procedure, der består i, at politiet får lejlighed til at kontrollere brevet indhold inden afsendelse, hvorfor brevet blev tilbageleveret til X2. Kriminalforsorgen videregav ikke brevet til politiet eller orienterede politiet, da man vurderede, at indholdet – behovet for rent tøj – ikke havde relevans for sagens efterforskning. Den medindsatte blev flyttet til Vestre Fængsel.

Den 9. januar 2016 forsøgte X2 på ny at omgå brevkontrollen ved at lægge et brev til almindelig afsendelse. Forsøget blev imidlertid med det samme opdaget af personalet, da brevet ikke var placeret i en brun kuvert, som anvendes til de breve, der er undergivet brevkontrol. Personalet drog herefter omsorg for, at brevet blev videreformidlet til politiet til gennemlæsning forud for afsendelse.

Samme dag blev X2 fundet i besiddelse af en USB-nøgle. Ved fængselspersonalets gennemgang vurderede man, at USB-nøglen alene indeholdt musikfiler. Politiet blev orienteret den 20. januar 2016, hvorefter der blev afholdt disciplinært forhør af X2, ligesom der skete overdragelse af USB-nøglen til politiet.

Der blev endvidere, som nævnt ovenfor under pkt. 6.3, på anmodning fra DfK den 14. januar 2016 foretaget visitation ved en hundefører og med anvendelse af en mobildeleteringsenhed. Der blev således foretaget visitation af X2's person og celle samt af afdelingens toilet og baderum. Der blev ikke fundet noget ved denne visitation.

Personalet i Arresthuset i Ringsted opdagede om eftermiddagen den 15. februar 2016, at der var skader på dele af arresthusets pigtråd mv. Personalet konstaterede herefter ved gennemsyn af arresthusets videoovervågning, at et antal personer i løbet af natten havde skaffet sig adgang til dele af arresthusets udendørsareal og eventuelt kontaktet en eller flere indsatte. På grund af det særlige fokus, som Kriminalforsorgen havde på

bl.a. X2, jf. herom pkt. 6.3 ovenfor, kontaktede kriminalforsorgsområdets sikkerhedschef politiet, som foretog ransagning af X2's celle i arresthuset. Ved ransagningen blev X2 fundet i besiddelse af en mobiltelefon og en USB-nøgle. X2 blev på den baggrund samme dag overført til en ny institution. Der er i relation til mobiltelefonen oprettet en straffesag for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, ligesom der er foretaget disciplinær opfølgning i Kriminalforsorgen. Ved disciplinærsagen blev X2 ikendt syv dages strafcelle. De personer, der havde skaffet sig adgang til dele af arresthusets udendørsareal, er på nuværende tidspunkt ikke blevet identificeret.

Der er således fundet én mobiltelefon hos denne arrestant. Han har ikke i øvrigt efter de foreliggende oplysninger haft adgang til en mobiltelefon under varetægtsfængslingen.

Det bemærkes dog, at en undersøgelse af den mobiltelefon, der blev fundet i X2's celle den 15. februar 2016, viser, at X4 har haft adgang til denne mobiltelefon på det tidspunkt, hvor X4 var placeret i Arresthuset i Ringsted. Af undersøgelsen kan det ses, at X4 har søgt at komme i kontakt med X2 fra den pågældende telefon. Selvom det på nuværende tidspunkt ikke er lykkedes at skaffe oplysninger, der kan afklare, om der faktisk har været en sådan kontakt mellem X4 og X2, tyder den nævnte undersøgelse på, at der har været en kontakt. I givet fald har X2 på et tidligere tidspunkt besiddet eller i øvrigt haft adgang til én eller flere mobiltelefoner udover den mobiltelefon, der blev fundet i hans celle. Der henvises i den forbindelse til pkt. 6.6.5 nedenfor, hvor det er anført, at det ikke kan udelukkes, at sagens arrestanter har været i besiddelse af eller i øvrigt haft adgang til yderligere mobiltelefoner, som Kriminalforsorgen og Københavns Politi ikke er bekendt med.

6.3.3. Arrestanten X3

6.3.3.1. X3 var den første nat efter anholdelsen den 27. februar 2015 og indtil grundlovsforhøret den 28. februar 2015 anbragt i Vestre Fængsel. Herefter var han anbragt i arrestafdelingen i Statsfængslet i Vridsløselille indtil den 16. april 2015, hvor han blev overført til Arresthuset i Roskilde og samme dag videreoverført til Arresthuset i Hillerød. Den 28. juli 2015 blev han overført til Arresthuset i Frederikssund. Den 29. september 2015 blev han overført til Arresthuset i Helsingør og den 8. januar 2016 til Arresthuset i Roskilde, hvor han sad frem til sin løsladelse den 21. januar 2016. Overførslerne blev i alle tilfælde forestået af politiet, bortset fra overførslen den 8. januar 2016, som blev foretaget af Kriminalforsorgen efter aftale med Københavns Politi.

For så vidt angår overførslen den 29. september 2015 fra Arresthuset i Frederikssund til Arresthuset i Helsingør var der forinden rapporteret en episode, hvor X3 havde taget fat i arresthuslægen. Overførslen den 8. januar 2016 fra Arresthuset i Helsingør til Arresthuset i Roskilde skyldtes, at X3 samme dag – se pkt. 6.3.3.3 nedenfor – var blevet fundet i besiddelse af en mobiltelefon. Der foreligger ikke oplysninger om

baggrunden for de øvrige overførsler, men der er flere rapporter om truende adfærd og upassende sprog mod personalet samt oplysninger om provokerende opførsel overfor politiet ved kontrollerede besøg.

6.3.3.2. Fredag den 18. december 2015 blev Københavns Politi af en journalist fra Danmarks Radio (herefter DR) gjort opmærksom på, at X3 muligvis havde haft adgang til internettet. Den pågældende journalist kontaktede således den 18. december 2015 ved middagstid en vicepolitiinspektør i Københavns Politi og gjorde ham bekendt med, at DR havde konstateret, at en af de fængslede i sagen fra Krudttønden fra sin arrest muligvis brugte Facebook, idet hans profil var aktiv. DR gav udtryk for, at det også var en mulighed, at han kunne have givet sit password til andre, der så kunne anvende profilen, men de havde en fornemmelse af, at det var X3 selv, der brugte profilen.

Samme dag (fredag den 18. december 2015) foretog Københavns Politi følgende:

- Politiet konstaterede ved selvsyn på den pågældende Facebook-side, at et nyt profilbillede var af X3.
- Politiet foretog en indledende vurdering af, om man kunne have en efterforskningsmæssig interesse i enten at etablere efterforskning mod den ”device” (mobiltelefon eller lignende), som blev anvendt, eller eventuelt at ransage efter den. Man fandt umiddelbart intet konkret behov for at foretage fremadrettede efterforskningsskridt i den forbindelse.
- Politiet bestilte en ”preservation” (bevissikring) af den pågældende hjemmeside ved Facebook USA.
- PET blev telefonisk underrettet, således at de kunne vurdere, om PET havde en selvstændig interesse i forhold til at iværksætte efterforskning som konsekvens af X3’s mulige adgang til internettet.

I løbet af den pågældende weekend foretog Københavns Politi videre overvejelser med hensyn til, om der skulle iværksettes fremadrettede efterforskningsskridt, og det blev drøftet på et møde i efterforskningsgruppen om formiddagen mandag den 21. december 2015, hvor det blev endeligt besluttet, at der ikke var grundlag herfor.

Samme mandag sendte Københavns Politi en mail til PET med supplerende oplysninger, ligesom vicepolitiinspektøren i Københavns Politi efter mødet i efterforskningsgruppen kontaktede arrestforvareren i Arresthuset i Helsingør og gjorde ham bekendt med henvendelsen fra DR, hvorefter X3 muligvis havde haft adgang til Facebook. Arrestforvareren blev anmodet om at underrette Københavns Politi, hvis arresten ved visitation af cellerne og/eller fællesområdet, som X3 havde adgang til, fandt en telefon eller anden mulighed for at komme på Facebook.

Kriminalforsorgen blev endvidere den 21. december 2015 kontaktet direkte af DR med oplysninger om, at en konkret indsat placeret i Arresthuset i Helsingør skulle have foretaget opdateringer på Facebook og derfor angiveligt skulle være i besiddelse af en mobiltelefon. Den indsatte kunne ud fra oplysningerne identificeres som X3.

Arrestpersonalet foretog herefter visitation af X3, hans celle og afdelingen den 21. december 2015, men fandt ikke nogen mobiltelefon eller i øvrigt indikationer på, at X3 var i besiddelse af en mobiltelefon. Der blev dog ved visitationen fundet en brødrister, hvilket er i strid med reglerne i de lukkede institutioner, idet el-artikler i visse tilfælde vil kunne anvendes til ulovlige formål, herunder som opladere til mobiltelefoner. Brødristeren blev fjernet fra X3's celle og forholdet påtalt uden afholdelse af forhør. Der blev gennemført en opfølgende visitation af X3 og hans celle et par dage efter, hvor der ikke blev fundet noget af interesse.

Københavns Politi har oplyst, at der efter politiets gennemgang af X3's Facebookside ikke er noget af politimæssig interesse i forhold til efterforskningen af sagen om angrebene ved Krudttønden og Københavns Synagoge.

6.3.3.3. Den 8. januar 2016 kl. 00.41 blev der – på baggrund af oplysninger fra DR om, at X3 igen var aktiv på de sociale medier – foretaget en visitation af X3 og hans celle med brug af hundefører og anvendelse af mobildetekteringsenhed, og der blev fundet en mobiltelefon. Fundet blev gjort efter positivt udslag på mobildetekteringsenheden. Da personalet åbnede døren til X3's celle, havde X3 låst sig inde på toilettet, hvor mobiltelefonen blev fundet ødelagt i håndvasken og i toilettet, og der var intet simkort i. Fundet af mobiltelefonen indebar – som nævnt ovenfor – at X3 samme dag blev overført fra Arresthuset i Helsingør til Arresthuset i Roskilde. X3 erkendte besiddelsen af mobiltelefonen og blev ikendt fem dages strafcelle.

Der er således hos denne arrestant fundet én mobiltelefon i hans celle, ligesom han i en periode muligvis har haft adgang til Facebook, hvilket i givet fald kan være sket ved brug af en mobiltelefon eller lignende. Det vides ikke, om der i så fald er tale om den samme mobiltelefon, som den 8. januar 2016 blev fundet i hans celle, eller om X3 herudover har haft adgang til en anden mobiltelefon (eller lignende).

6.3.4. Arrestanten X4

6.3.4.1. X4 har bortset fra den første nat, hvor han efter anholdelsen var indsat i Vestre Fængsel indtil grundlovsforhøret, været anbragt i Arresthuset i Ringsted under hele fængslingen. Han blev dog den 12. februar 2016 flyttet til en anden institution, hvor X2 var placeret, mens X2 blev placeret i Arresthuset i Ringsted, jf. om baggrunden for udvekslingen af arrestanterne ovenfor under pkt. 6.3.2.1.

6.3.4.2. Den 17. april 2015 blev der ved en hemmelig ransagning, som Københavns Politi havde indhentet kendelse til, fundet en Nokia telefon i X4's celle i et rum skåret ind i en skumgummimadrass. Københavns Politi har i perioden fra den 17. april 2015 til den 9. juni 2015 med rettens tilladelse aflyttet et IMEI-nummer tilknyttet denne telefon. Ved IMEI-nummer forstås en mobiltelefons identifikationsnummer. IMEI-nummeret er uafhængigt af det telefonnummer, der anvendes i mobiltelefonen. X4 har modtaget underretning om aflytningen og om ransagningen.

I forbindelse med den nævnte aflytning blev Københavns Politi opmærksom på, at X4 endvidere anvendte en Sony Ericsson telefon, som politiet ligeledes med rettens tilladelse har aflyttet (både et telefonnummer og et IMEI-nummer) i perioden fra den 6. maj 2015 til den 9. juni 2015. Telefonen har været benyttet af andre indsatte, og den er således ikke fundet hos ham. X4 har fået underretning om aflytningen.

Den 24. november 2015 fandt Arresthuset i Ringsted en Nokia mobiltelefon med simkort i en madrass samt en mobiloplader under et skab i X4's celle. X4 erkendte under det disciplinære forhør forseelsen. Han oplyste, at han fandt telefonen i sin celle, og at den da var isat et taletidskort på 500 kr. Han blev ikendt en disciplinærstraf af fem dages strafcelle for forseelsen.

Endvidere fandt en hundefører den 12. januar 2016 i Arresthuset i Ringsted en Nokia mobiltelefon med simkort under madrassen i X4's celle. Mobiltelefonen blev fundet ved brug af en mobildetekteringsenhed. X4 erkendte ligeledes denne forseelse, som han blev ikendt syv dages strafcelle for. Visitationen havde baggrund i DfK's beslutning af den 8. januar 2016, jf. afsnit 6.3 ovenfor, og blev gennemført den 12. januar 2016, efter at Kriminalforsorgen var blevet bekendt med, at han muligvis havde haft telefonisk kontakt med en journalist.

Derudover kan det oplyses, at X4 under et retsmøde den 11. februar 2016, hvor hans varetægtsfængsling blev forlænget, oplyste, at han (igen) var i besiddelse af en mobiltelefon. Arresthuset i Ringsted foretog efter fremstillingen i retten samme dag kl. 18.55 en visitation af X4 og hans celle, ligesom der senere samme aften blev foretaget visitation med en mobildetekteringsenhed ved X4's celle. Der blev ikke fundet noget. Som følge af disse oplysninger blev han som nævnt ovenfor den 12. februar 2016 ført til en anden institution.

Endelig kan det oplyses, at der den 15. februar 2016, som nævnt ovenfor under pkt. 6.3.2.2, i Arresthuset i Ringsted blev fundet en mobiltelefon hos X2. Københavns Politi har ved udlæsning af telefonen konstateret, at X4 har haft adgang til denne telefon, idet telefonen indeholder et billede, som X4 har taget af sig selv. Derudover har også en tredje person, som ikke indgår i denne sag, haft adgang til telefonen.

I forbindelse med en undersøgelse af den nævnte telefon kan det ses, at X4 – på det tidspunkt, hvor han har haft adgang til mobiltelefonen – har søgt at komme i kontakt med X2 fra den pågældende telefon. Selvom det på nuværende tidspunkt ikke er lykkedes at skaffe oplysninger, der kan afklare, om der faktisk har været en sådan kontakt mellem X4 og X2, tyder den nævnte undersøgelse på, at der har været en kontakt. Der henvises i øvrigt til pkt. 6.3.2.2 ovenfor.

Der er således fundet tre mobiltelefoner i X4's celle, ligesom han i øvrigt efter de foreliggende oplysninger har haft adgang til to mobiltelefoner under varetægtsfængslingen, hvoraf den ene efterfølgende blev fundet i X2's celle. Det bemærkes, at der ikke er sammenfald mellem de to telefoner, som politiet samlet set aflyttede i perioden fra den 17. april 2015 til den 9. juni 2015, og de telefoner, som Arresthuset i Ringsted efterfølgende fandt i X4's celle den 24. november 2015 og 12. januar 2016.

6.3.5. Arrestanten X5

6.3.5.1. X5 har været indsat i samme institution under hele sagen bortset fra en periode fra den 22. december 2015 til den 26. januar 2016, hvor han af den pågældende institution blev overført til en anden institution, hvor X2 også var placeret. Da Københavns Politi den 26. januar 2016 blev bekendt med, at han var blevet overført til den pågældende institution, anmodede politiet straks Kriminalforsorgen om, at han blev flyttet. X5 blev i løbet af 1 time efter politiets henvendelse til Kriminalforsorgen ført tilbage til den oprindelige institution af Kriminalforsorgen efter aftale med politiet. Overførslen den 22. december 2015 til den anden institution skete af pladshensyn, og uden at Københavns Fængsels sikkerhedsenhed – som anført i Kriminalforsorgens klientsystem, jf. herom nedenfor pkt. 6.4.2 – blev inddraget af den institution, hvor X5 hidtil havde været anbragt. Københavns Politi blev ikke orienteret om overførslen.

I den forbindelse kan det oplyses, at X5 og X2 ikke i den pågældende institution var placeret på samme etage, og de har ikke haft mulighed for at afvikle cellefællesskab (besøg på hinandens celler) eller gårdtur sammen. Det kan dog ikke afvises, at de på anden vis har været i stand til at kommunikere med hinanden, f.eks. gennem vinduerne i cellerne. Således konstaterede personalet i den pågældende institution den 4. januar 2016, at X2 kommunikerede højlydt ud af et vindue, jf. herved pkt. 6.3.2.2 ovenfor.

6.3.5.2. Der blev, som nævnt ovenfor under pkt. 6.3, på anmodning fra DfK den 13. januar 2016 foretaget visitation ved en hundefører og med anvendelse af en mobiltekteteringsenhed. Der blev således foretaget visitation af X5's person og celle samt af afdelingens toilet og baderum. Der blev ikke fundet noget ved denne visitation.

Der er således ikke fundet nogen mobiltelefoner hos X5, men det kan oplyses, at Københavns Politi i perioden fra den 17. marts 2015 til den 21. april 2015 med rettens tilladelse har aflyttet to telefonnumre (simkort) og fem IMEI-numre, som X5 har haft adgang til under varetægtsfængslingen. Mobiltelefonerne har også været benyttet af andre indsatte, og de er ikke fundet hos ham. X5 har modtaget underretning om aflytningen.

Det ene af de to aflyttede telefonnumre (simkort) har kun været brugt i to af de IMEI-numre, der samtidig blev aflyttet, og har således ikke været isat andre mobiltelefoner end disse to. Det andet aflyttede telefonnummer (simkort) har været isat to andre af de hos X5 aflyttede IMEI-numre, men det har også været isat et tredje IMEI-nummer, der ikke har været aflyttet. Det kan ikke siges med sikkerhed, om X5 anvendte telefonnummeret på det tidspunkt, hvor det var isat dette tredje IMEI-nummer. Dette skyldes, at simkort og telefoner går på omgang mellem indsatte i det enkelte arresthus eller fængsel. Det kan på den baggrund konstateres, at X5 med sikkerhed har haft adgang til fem mobiltelefoner og muligvis til en sjette, hvis han har anvendt telefonnummeret (simkortet) i den periode, hvor det var isat det tredje IMEI-nummer (mobiltelefon).

6.4. Myndighedernes kommunikation og samarbejde

6.4.1. Generelt om kommunikationen og samarbejdet mellem Københavns Politi og Kriminalforsorgen om arrestanterne

6.4.1.1. Efter angrebene ved Krudttønden og Københavns Synagoge den 14. og 15. februar 2015 nedsatte Københavns Politi en projektorganisation til at forestå efterforskningen. En politikommissær fik i den forbindelse en overordnet rolle med ledelse, organisering, personaletilgang/-udlån fra andre politikredse og strukturering af hele projektorganisationen samt kommunikationen i bred forstand med alle de forskellige aktører, interessenter og samarbejdspartnere. En anden politikommissær var daglig leder af ”sagsstyringskontoret”, hvorfra detailstyringen af efterforskningen blev foretaget.

Det var den politikommissær, som bl.a. havde ansvaret for kommunikationen i bred forstand, der lige fra efterforskningens start havde kontakten til og kommunikationen med sikkerhedschefen og en anden central medarbejder i Sikkerhedsenheden i Københavns Fængsler i relation til sagens anholdte/arrestanter.

På grund af sagens alvorlige karakter kontaktede den pågældende politikommissær kort efter de første to anholdelser af X1 og X2 søndag den 15. februar 2015 sikkerhedschefen ved Københavns Fængsler, der blev gjort bekendt med sagens alvorlige karakter. I den forbindelse fik sikkerhedschefen oplyst

- hvilken sag de pågældende var anholdt og sigtet i,
- de anholdtes eventuelle banderelationer/-tilknytning,
- at de anholdte skulle være isoleret frem til fremstilling i grundlovsforhør og ikke måtte have mulighed for at kommunikere med hinanden,
- at de anholdte efter varetægtsfængsling skulle placeres i forskellige arresthuse, herunder at de heller ikke måtte sidde sammen med andre fængslede bandemedlemmer fra samme gruppering eller andre eventuelle radikaliserede fængslede, samt
- at politiet ville forestå al transport af samtlige anholdte – både til og fra grundlovsforhør, men også ved fristforlængelser og flytninger af arrestanterne til andre arresthuse.

Sikkerhedschefen ved Københavns Fængsler bekræftede i den anledning, at politiets ønsker med enkelte undtagelser kunne imødekommes. Det blev således – på baggrund af det forholdsvis høje antal indsatte bandemedlemmer samt radikaliseringsindberettede – tilkendegivet, at det ikke i fuldt omfang ville være muligt at imødekomme ønsket om en placering adskilt fra andre bandemedlemmer, ligesom ønsket om en placering adskilt fra indsatte med radikaliseringsbekymring heller ikke umiddelbart kunne forventes imødekommet.

6.4.1.2. I forhold til, at politiet ville forestå al transport af samtlige anholdte, bemærkes, at normalproceduren er, at Kriminalforsorgen forestår transporten af arrestanterne fra Københavns Fængsler (Vestre Fængsel, Blegdamsvejens Fængsel og Politigårdens Fængsel) til retterne i København og på Frederiksberg. Hvis arrestanterne er placeret i en arrest uden for København, forestår politiet transporterne til og fra retterne i København og på Frederiksberg.

I det foreliggende tilfælde ønskede Københavns Politi af sikkerhedsmæssige årsager imidlertid selv at forestå al transport med en særlig sikret transport udført af Udrykningssektionen.

Om transporten af de fem arrestanter kan det i øvrigt oplyses, at der – i overensstemmelse med normal procedure – blev foretaget en opdatering i politiets landsdækkende Transportantsystem inden første kørsel/fristforlængelse, herunder bl.a. med oplysninger om sagens journalnummer, de aktuelle sigtelser, hvilke medgerningsmænd der var og bemærkninger om, at de pågældende arrestanter hver gang skulle køres som en sikkerhedstransport og bevogtes af personale fra Udrykningssektionen.

Endvidere kan det oplyses, at arrestanterne i overensstemmelse med det af Københavns Politi tilkendegivne ved hver kørsel til grundlovsforhør og fristforlængelser er blevet kørt af en særlig sikkerhedstransport udført af Udrykningssektionen. Derimod har Kriminalforsorgen i et enkelt tilfælde – uden at have aftalt det på forhånd med

politiet – selv forestået transporten af X5 fra den institution, hvor han var anbragt, til en anden institution, jf. pkt. 6.3.5.1 ovenfor.

Kriminalforsorgen har i overensstemmelse med de øvrige tilkendegivelser fra Københavns Politi sørget for, at alle sagens anholdte fra anholdelsen frem til grundlovsforhøret har været holdt i isolation.

I forhold til tilkendegivelsen fra Københavns Politi om, at arrestanterne skulle være placeret i forskellige arresthuse, bemærkes, at Kriminalforsorgen i et tilfælde ikke – uden forudgående aftale med politiet – ikke har iagttaget denne tilkendegivelse. Herom henvises til pkt. 6.6.2 nedenfor.

6.4.1.3. Sikkerhedsenheden i Københavns Fængsler var som nævnt ovenfor fra de første anholdelser i sagen (af X1 og X2) bekendt med de anholdtes status, relationer mv., samt hvilken alvorlig sag de var anholdt og sigtet i.

Kommunikationen mellem sikkerhedsenheden i Københavns Fængsler og politikommissæren i Københavns Politi har været opretholdt gennem hele sagens forløb, og sikkerhedsenheden blev således også forud for de efterfølgende anholdelser og vare-tægtsfængslinger (af X3, X4 og X5) gjort bekendt med politiets forestående anholdelsesaktioner, således at Sikkerhedsenheden i Københavns Fængsler i god tid var orienteret i relation til at finde egnede arresthuse, hvor arrestanterne kunne placeres.

Al kommunikation og koordinering omkring sagens fem arrestanter, herunder placeringer, flytninger samt transport af arrestanterne ved fristforlængelser er fra Københavns Politi gået via Sikkerhedsenheden i Københavns Fængsler, og der har gennem hele forløbet været om end ikke daglige telefoniske kontakter, men så i hvert fald som minimum ugentlige samtaler mellem politikommissæren i Københavns Politi og sikkerhedschefen i Københavns Fængsler og dennes medarbejder omkring sagen.

I de tilfælde, hvor den pågældende politikommissær har været fraværende på grund af andre opgaver eller efterforskninger – hvilket primært har været tilfældet efter den 11. november 2015 – har den anden politikommissær, der var leder af efterforskningen i sagen, haft kontakten til og samarbejdet med Sikkerhedsenheden i Københavns Fængsler om den foreliggende sag.

6.4.2. Registreringer om arrestanternes forhold i politiets og Kriminalforsorgens datasystemer

Det er for alle arrestanter i politiets datasystem (POLSAS) efter grundlovsforhøret og samtlige fristforlængelser anført, at de var undergivet brev- og besøgskontrol. Endvidere var der i politiets transportantsystem foretaget en vurdering af farlighed og risiko for undvigelse for hver enkelt arrestant.

I Kriminalforsorgens klientsystem er det registreret, at arrestanterne var og fortsat er undergivet brev- og besøgskontrol. Endvidere er der efter samtlige fristforlængelser blevet foretaget en opdatering i klientsystemet med den nye frist for varetægtsfængslingens udløb og med markering af, at de fortsat alle var undergivet brev og besøgskontrol. Herudover er det for samtlige arrestanter blevet opdateret, at løsladelse ikke må finde sted uden orientering af DfK.

Endvidere er det for alle arrestanter, bortset fra X4, anført i klientsystemet, at overførsel til anden arrest eller andet fængsel ikke må foretages uden inddragelse af sikkerhedsenheden ved Københavns Fængsler. Opdateringen om overførselsspørgsmålet blev foretaget den 28. april 2015 i forbindelse med, at sikkerhedsenheden ved Københavns Fængsler samme dag udsendte en mail om den nævnte inddragelse til de institutioner, hvor arrestanterne i sagen var anbragt. For så vidt angår X3 blev opdateringen dog foretaget den 16. juli 2015.

Oplysningerne om arrestanternes indbyrdes relationer, farlighed samt risiko for undvigelse er ikke konsekvent blevet opdateret i klientsystemet.

Kriminalforsorgen vurderer, at det forhold, at opdateringerne i Kriminalforsorgens klientsystem ikke skete konsekvent, herunder ikke skete samtidig med, at arrestanterne blev indsat i Kriminalforsorgens institutioner, ikke har haft betydning for koordineringen af placeringen af arrestanterne. Dette skyldes, at den nævnte koordinering har været forankret ved få medarbejdere ved Københavns Fængsler og dermed løst uden behov for opslag i klientsystemet.

6.4.3. Særligt om kommunikationen om anvendelse og fund af mobiltelefoner

Det følger af gennemgangen under pkt. 6.3 af forløbet vedrørende arrestanternes varetægtsfængsling, at Københavns Politi med rettens tilladelse under efterforskningen af sagen har aflyttet i alt tre telefonnumre og syv IMEI-numre, som to af arrestanterne har benyttet under varetægtsfængslingen. Københavns Politi har af efterforskningsmæssige årsager ikke orienteret Kriminalforsorgen om aflytningerne af disse telefonnumre og IMEI-numre. Politiet har efter nedtagning af aflytningen ikke orienteret Kriminalforsorgen om politiets kendskab til de nævnte telefoner.

Med hensyn til de mobiltelefoner, der er fundet hos arrestanterne, kan det oplyses, at Kriminalforsorgen den 28. december 2015 indgav anmeldelse mod X1 for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, til det lokale politi vedrørende den telefon, som blev fundet i hans celle i institutionen den 21. december 2015. Københavns Politi blev den 25. januar 2016 bekendt med, at X1 havde været i besiddelse af denne telefon, hvilket havde sin baggrund i, at Københavns Politi forud for justitsministerens samråd den 28. januar 2016 i Folketingets Retsudvalg tog telefonisk kontakt til institutionen.

For så vidt angår den mobiltelefon, politiet fandt i X2's celle i Arresthuset i Ringsted den 15. februar 2016, er der samme dag oprettet en straffesag mod X2 for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4.

Oplysningen om, at X3 muligvis havde haft adgang til Facebook, førte som anført ovenfor under pkt. 6.3.3.2 til, at Arresthuset i Helsingør den 21. december 2015 foretog en visitation af X3's celle. Sikkerhedschefen i Københavns Fængsler orienterede ved mail af 22. december 2015 Københavns Politi om, at der ikke blev fundet nogen telefon eller andet interessant hos X3.

Den mobiltelefon, som blev fundet hos X3 den 8. januar 2016, blev Københavns Politi gjort bekendt med samme dag. Kriminalforsorgen har den 21. januar 2016 indgivet anmeldelse mod X3 for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, til Københavns Politi vedrørende telefonen.

Kriminalforsorgen indgav den 27. november 2015 anmeldelse til Midt- og Vestsjællands Politi mod X4 for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, for så vidt angår den mobiltelefon, som blev fundet hos X4 den 24. november 2015. Københavns Politi modtog den 30. november 2015 anmeldelsen fra Midt- og Vestsjællands Politi.

Endvidere indgav Kriminalforsorgen den 14. januar 2016 anmeldelse til Midt- og Vestsjællands Politi for så vidt angår den mobiltelefon, den blev fundet hos X4 den 12. januar 2016. Københavns Politi fik orientering om telefonen den 25. januar 2016 i forbindelse med, at Københavns Politi forud for samrådet i Folketingets Retsudvalg tog telefonisk kontakt til Arresthuset i Ringsted.

Det bemærkes, at X4 også er blevet sigtet for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, ved at have besiddet den mobiltelefon, som blev fundet i X2's celle den 15. februar 2016, idet en udlæsning af telefonen har vist, at X4 forud for den 15. februar 2016 har været i besiddelse af telefonen, jf. herom ovenfor pkt. 6.3.4.2.

For så vidt angår den mobiltelefon, som ved en hemmelig ransagning den 17. april 2015 blev fundet hos X4, bemærkes, at der ikke er oprettet en straffesag, da det fremgår af forarbejderne til straffelovens § 124, stk. 4, at der i tilfælde, hvor politiet som led i efterforskningen af en straffesag aflytter en telefon, som en indsat er i besiddelse af, ikke efterfølgende vil blive rejst tiltale mod den indsatte for besiddelse af telefonen.

Kriminalforsorgen har således i alle tilfælde foretaget en anmeldelse, når Kriminalforsorgen har konstateret, at arrestanterne har været i besiddelse af en mobiltelefon, og der er i alle tilfælde oprettet straffesager herom.

I øvrigt kan det tilføjes, at et opslag i Kriminalregisteret viser, at tre af sagens fem arrestanter tidligere er dømt for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4.

6.4.4. Kommunikationen om andre spørgsmål

Om den løbende kommunikation i den foreliggende sag mellem Københavns Politi og Kriminalforsorgen kan det i øvrigt oplyses, at sikkerhedschefen ved Københavns Fængsler ved e-mail af 4. maj 2015 orienterede Københavns Politi om, at X2 havde fremsat trusler mod en medindsat, og at Kriminalforsorgens jurister var blevet bedt om at vurdere, hvorvidt der skulle indgives politianmeldelse om disse trusler. Kriminalforsorgen har efterfølgende vurderet, at der ikke var grundlag for en politianmeldelse.

Sikkerhedschefen ved Københavns Fængsler orienterede endvidere ved e-mail af 29. maj 2015 Københavns Politi om, at Kriminalforsorgen samme dag i forbindelse med overførsel af en anden indsat til Politigårdens Fængsel havde konstateret, at den pågældende var i besiddelse af en mobiltelefon, og at han havde siddet på samme etage i den institution, hvor X5 var anbragt, der derfor muligvis kunne have haft lånt telefonen. Det blev samtidig bemærket, at denne indsatte skulle have cellefællesskab med X2 i Politigårdens Fængsel, fordi X2 ikke havde haft fællesskab med andre i over 3 måneder. Københavns Politi overvejede, om det kunne give anledning til efterforskningsmæssige betænkeligheder, hvilket ikke skønnedes at være tilfældet. Cellefællesskabet blev af andre grunde ikke gennemført i perioden indtil X2's overførsel til Statsfængslet i Vridsløselille den 15. juni 2015.

Københavns Politi blev endvidere den 11. december 2015 orienteret om, at X2 den 10. december 2015 havde været i besiddelse af DVD'er, ligesom politiet den 3. februar 2016 blev orienteret om, at X2 den 6. januar 2016 havde forsøgt at omgå brevkontrollen. Københavns Politi blev derimod ikke orienteret om, at der i X2's celle i to tilfælde var fundet et hejseværk (sammenbundne snore eller andre primitive remedier), som kan anvendes til kommunikation med andre, og at et trådnet i hans vinduesindergitter var blevet klippet over, jf. om de nævnte forhold under pkt. 6.3.2.2 ovenfor.

Københavns Politi blev i forbindelse med overførslen af X3 fra Arresthuset i Frederikssund til Arresthuset i Helsingør den 29. september 2015 af Kriminalforsorgen orienteret om, at overførslen skulle ske, fordi arrestanten havde taget fat i arresthusets læge, jf. pkt. 6.3.3.1 ovenfor. Kriminalforsorgen har indgivet anmeldelse til det lokale politi mod X2 for overtrædelse af straffelovens § 119 om vold mod tjenestemand.

Endelig var Københavns Politi, som nævnt ovenfor under pkt. 6.3.5.1, ikke blevet informeret om, at X5 den 22. december 2015 var blevet overført til en anden institution, end den han hidtil havde været placeret i.

6.4.5. Særligt om Københavns Politis kommunikation med PET om mobiltelefonerne

Der har fra sagens begyndelse været etableret et samarbejde mellem Københavns Politi og PET i den foreliggende sag, og der blev bl.a. tilknyttet en forbindelsesofficer fra PET til efterforskningen, ligesom PET har haft adgang til sagen i politiets sagsbehandlingssystemer. Forbindelsesofficeren deltog i de første mange uger i den daglige briefing i projektorganisationen, der er omtalt ovenfor under pkt. 6.4.1.1, og hvor efterforskningslederne og andre medarbejdere orienterede om seneste udvikling på forskellige efterforskningstiltag og tekniske undersøgelser mv. På disse møder drøftede man også de telefoner, arrestanterne havde adgang til, og som blev aflyttet, og PET havde således fuldt kendskab hertil under denne fase af efterforskningen.

Københavns Politi har ikke særskilt orienteret PET om de mobiltelefoner, der i de sidste måneder af 2015 og i 2016 blev fundet hos X1, X2, X3 og X4, da efterforskningen på daværende tidspunkt var i den afsluttende fase, og der ikke skønnedes at være et aktuelt efterforskningsmæssigt behov herfor.

PET blev dog den 18. december 2015 særskilt orienteret om X3's mulige adgang til Facebook i Arresthuset i Helsingør med henblik på, at PET kunne vurdere, om PET havde en selvstændig interesse i forhold til at iværksætte efterforskning som konsekvens af X3's mulige adgang til internettet.

6.5. Andre spørgsmål i relation til varetægtsfængslingen

Ifølge en artikel i Ekstra Bladet den 29. januar 2016 har en af arrestanterne i sagen i december 2015 ringet til avisen fra sin celle og oplyst, at han havde fundet en mobiltelefon, som lå og ventede på ham i cellen, og at han var sikker på, at den var placeret der af politiet eller PET med henblik på aflytning af hans telefonsamtaler. Det anføres i artiklen, at det ikke var X3, hvormed det tidligere var kommet frem, at han havde haft adgang til Facebook, men det er ikke omtalt, hvem det så var, der havde været i kontakt med Ekstra Bladet.

I øvrigt bemærkes det i den forbindelse, at Kriminalforsorgen – som nævnt ovenfor under pkt. 6.3.4.2 – den 12. januar 2016 ved brug af en mobildetekteringsenhed fandt en Nokia mobiltelefon med simkort i X4's celle, efter at Kriminalforsorgen forud herfor var blevet bekendt med, at X4 muligvis havde haft telefonisk kontakt med en journalist.

6.6. Sammenfatning af forløbet i den foreliggende sag

6.6.1. Som det fremgår ovenfor, har der fra sagens begyndelse været etableret et samarbejde mellem Københavns Politi og PET i den foreliggende sag. Samarbejdet bestod bl.a. i, at der blev tilknyttet en forbindelsesofficer fra PET til efterforskningen i

Københavns Politi, og den pågældende deltog i de første mange uger i den daglige briefing om sagen.

Endvidere har der fra begyndelsen været etableret et samarbejde mellem Københavns Politi og Kriminalforsorgen i den foreliggende sag. Københavns Politi kontaktede således kort efter de første to anholdelser i sagen den 15. februar 2015 Sikkerhedsenheden i Københavns Fængsler, hvor sikkerhedschefen blev gjort bekendt med sagens alvorlige karakter og de forholdsregler, som skulle iagttages i den anledning. Der har endvidere gennem hele forløbet været om end ikke daglig, men i hvert fald ugentlig telefonisk kontakt mellem Københavns Politi og Sikkerhedsenheden i Københavns Fængsler.

6.6.2. I forbindelse med kontakten mellem Københavns Politi og Kriminalforsorgen den 15. februar 2015 tilkendegav Københavns Politi bl.a., at de anholdte frem til fremstillingen i grundlovsforhøret skulle holdes isoleret for at undgå, at de kommunikerede med hinanden, at arrestanterne efter varetægtsfængsling skulle placeres i forskellige arresthuse, og at politiet af sikkerhedsmæssige årsager – i modsætning til andre sager – selv ville forestå al transport af arrestanterne i forbindelse med grundlovsforhør og fristforlængelser samt ved flytninger af arrestanterne til andre arresthuse.

Om disse forhold bemærkes følgende:

Kriminalforsorgen har sørget for, at alle sagens anholdte fra anholdelsen frem til grundlovsforhøret har været holdt i isolation, således at de på dette tidspunkt ikke har haft mulighed for at kommunikere med nogen.

Endvidere har Kriminalforsorgen været opmærksom på, at arrestanterne blev placeret i forskellige arresthuse under varetægtsfængslingen. Placeringen i forskellige arresthuse har haft til hensigt at sikre, at de ikke har haft mulighed for at kommunikere med hinanden ved at have samvær i et arresthus. Alle arrestanterne er således varetægtsfængslet i medfør af bestemmelsen i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, om påvirkningsrisiko.

I to tilfælde har arrestanterne dog været placeret i samme arresthus.

Således var X1 og X2 anbragt i Vestre Fængsel samtidig i perioden fra den 15. til den 18. februar 2015, hvor de begge blev overført til andre institutioner. De har imidlertid ikke under denne anbringelse haft mulighed for at kommunikere med hinanden. De var således efter anholdelsen den 15. februar 2015 indtil grundlovsforhøret dagen efter holdt i isolation, og efter grundlovsforhøret, hvor de ikke længere var undergivet isolation, blev de placeret i forskellige afdelinger i Vestre Fængsel (indtil de blev

overført til andre institutioner den 18. februar 2015). Anbringelsen i Vestre Fængsel efter grundlovsforhøret var i øvrigt aftalt med Københavns Politi.

Endvidere har X2 og X5 i en periode fra den 22. december 2015 til den 26. januar 2016 begge været placeret i den samme institution, hvilket havde sin baggrund i at X5 på grund af pladshensyn af den institution, hvor han var indsat, blev overført til en anden institution. X2 og X5 var dog ikke placeret på samme etage, og de har ikke haft mulighed for at afvikle cellefællesskab (besøg på hinandens celler) eller gårdtur sammen. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at de i den nævnte periode har haft mulighed for kontakt med hinanden.

Med hensyn til, at Københavns Politi af sikkerhedsmæssige årsager selv ville forestå al transporten af arrestanterne, bemærkes, at Kriminalforsorgen i alle tilfælde har været opmærksom herpå i forbindelse med transporten af de fem arrestanter til og fra grundlovsforhør og fristforlængelser. I forhold til transporten i forbindelse med overførsel til andre arresthuse har Kriminalforsorgen i et tilfælde forestået den. Dette skete i forbindelse med den ovennævnte overførsel af X5 den 22. december 2015. Herudover bemærkes, at Kriminalforsorgen den 8. januar 2016 efter aftale med Københavns Politi forestod overførslen af X3 fra Arresthuset i Helsingør til Arresthuset i Roskilde, ligesom Kriminalforsorgen efter aftale med politiet den 26. januar 2016 overførte X5 fra den institution, hvor han den 22. december 2015 var blevet anbragt, til den oprindelige institution.

6.6.3. Det kan i øvrigt konstateres, at der har været nogle tilfælde, hvor oplysningerne om arrestanternes forhold, ikke er blevet videregivet mellem Københavns Politi og Kriminalforsorgen. Således har Københavns Politi af efterforskningsmæssige årsager ikke orienteret Kriminalforsorgen om de (hemmelige) aflytninger, der blev foretaget. Endvidere har politiet – efter nedtagning af aflytningerne – ikke orienteret Kriminalforsorgen om politiets kendskab til de nævnte telefoner.

Endvidere har Kriminalforsorgen ikke orienteret Københavns Politi om den ovennævnte overførsel af X5 til en institution, hvor en af de andre arrestanter i forvejen var anbragt. Der er endvidere et eksempel på, at Københavns Politi først efter cirka en måned blev orienteret om, at en af arrestanterne havde forsøgt at udsmygle et brev, der vedrørte den pågældende arrestants behov for rent tøj. Derudover blev Københavns Politi ikke orienteret om, at der var fundet to såkaldte ”hejseværk” i en af arrestanternes celle, og at et trådnæt i cellens vinduesindergitter havde været klippet over, således at mulighederne for at transportere effekter med ”hejseværket” blev forbedret. Endelig blev politiet først efter ni dage orienteret om, at der var fundet en USB-nøgle hos en af arrestanterne.

6.6.4. Herudover kan det konstateres, at oplysningerne om arrestanternes forhold ikke konsekvent er blevet opdateret i Kriminalforsorgens klientsystem, jf. herom pkt. 6.4.2 ovenfor. Det er Kriminalforsorgens vurdering, at dette ikke kan antages at have haft betydning for koordineringen af placeringen af arrestanterne, hvilket skyldes, at den nævnte koordinering har været forankret ved få medarbejdere ved Københavns Fængsler og dermed løst uden behov for opslag i klientsystemet.

6.6.5. I forhold til arrestanternes adgang til mobiltelefoner bemærkes, at justitsministeren under det lukkede samråd i Folketingets Retsudvalg den 28. januar 2016 – på baggrund af oplysninger modtaget fra de involverede myndigheder – om den foreliggende sag oplyste, at myndighederne på daværende tidspunkt havde kendskab til, at der var fundet fem mobiltelefoner hos tre af sagens arrestanter, og at der var anvendt yderligere to mobiltelefoner. Justitsministeren fremhævede under samrådet, at der kunne komme flere oplysninger frem i forbindelse med udfærdigelsen af den foreliggende redegørelse, da forløbet på daværende tidspunkt ikke var fuldt afdækket.

På daværende tidspunkt var der således kendskab til, at fire af arrestanterne i alt havde haft adgang til syv mobiltelefoner.

I forlængelse heraf kan det oplyses, at der på nuværende tidspunkt hos fire af sagens arrestanter (X1, X2, X3 og X4) er fundet i alt seks mobiltelefoner i deres celler. Det drejer sig om de fem mobiltelefoner, som justitsministeren nævnte under samrådet, samt én mobiltelefon, der efterfølgende er fundet i X2's celle den 15. februar 2016 (den sidstnævnte mobiltelefon har X4 forud for den 15. februar 2016 også haft adgang til, jf. herom pkt. 6.3.4.2 ovenfor).

Endvidere kan det oplyses, at to af sagens arrestanter udover de netop nævnte telefoner med sikkerhed har haft adgang til seks mobiltelefoner, og at en af arrestanterne derudover muligvis har haft adgang til en mobiltelefon mere. Om denne mulige adgang henvises til pkt. 6.3.5.2 ovenfor.

I forhold til de seks telefoner, som to af sagens arrestanter med sikkerhed har haft adgang til, kan det oplyses, at det drejer sig om de to mobiltelefoner, som justitsministeren under samrådet oplyste, at sagens arrestanter havde anvendt. Herudover drejer det sig om fire mobiltelefoner, som X5 har haft adgang til i perioden fra den 17. marts til den 21. april 2015, jf. herom pkt. 6.3.5.2 ovenfor. Der blev under samrådet ikke givet oplysninger om disse fire mobiltelefoner, da oplysningerne om telefonerne ved en fejl ikke indgik i Københavns Politis bidrag til brug for samrådet.

Der er således på nuværende tidspunkt kendskab til, at de fem arrestanter har haft adgang til i alt 12 (muligvis 13) mobiltelefoner, jf. dog pkt. 6.3.2.2 ovenfor om oplys-

ninger, der tyder på, at X2 har haft adgang til én eller flere mobiltelefoner udover den, der blev fundet i hans celle den 15. februar 2016.

I den forbindelse bemærkes, at det ikke kan udelukkes, at sagens arrestanter har været i besiddelse af eller i øvrigt haft adgang til yderligere mobiltelefoner, som Kriminalforsorgen og Københavns Politi ikke er bekendt med. Politiets videre efterforskning af sagen, herunder en gennemgang af teleoplysningerne vedrørende de telefoner, som myndighederne på nuværende tidspunkt er bekendt med, kan således føre til, at der fremkommer oplysninger om, at arrestanterne har haft adgang til andre mobiltelefoner end dem, der på nuværende tidspunkt er kendskab til.

Herudover bemærkes, at arrestanternes adgang til mobiltelefoner under varetægtsfængslingen – samt det forhold, at to af arrestanterne (X2 og X5) i en periode fra den 22. december 2015 til den 26. januar 2016 var placeret i den samme institution, jf. herom pkt. 6.3.5.1 ovenfor – potentielt kan have skadet efterforskningen og retsforfølgningen af sagen, hvis telefonerne og muligheden for kontakt mellem arrestanterne i øvrigt har været brugt til at videregive vigtige oplysninger om sagen eller til at samstemme forklaringer. Københavns Politi har dog ikke umiddelbart fundet indikationer på, at dette er tilfældet, og der er således ikke noget, som på nuværende tidspunkt tyder på, at de nævnte forhold har skadet den foreliggende straffesag.

6.6.6. Om de enkelte arrestanters besiddelse og adgang til mobiltelefoner kan mere konkret oplyses følgende:

Der er hos X1 fundet én mobiltelefon i hans celle, mens han ikke i øvrigt har haft adgang til en mobiltelefon under varetægtsfængslingen.

Der er endvidere fundet én mobiltelefon hos X2. Han har ikke i øvrigt haft adgang til en mobiltelefon under varetægtsfængslingen.

Hos X3 er der fundet én mobiltelefon i hans celle, ligesom han i en periode muligvis har haft adgang til Facebook, hvilket i givet fald kan være sket ved brug af en mobiltelefon eller lignende. Det vides ikke, om der i så fald er tale om den samme mobiltelefon, som under en senere visitation blev fundet i hans celle, eller om X3 herudover har haft adgang til en anden mobiltelefon (eller lignende), som han måtte have brugt til at gå på Facebook med.

Der er fundet tre mobiltelefoner i X4's celle, ligesom han i øvrigt har haft adgang til to mobiltelefoner under varetægtsfængslingen.

Der er ikke fundet nogen mobiltelefoner hos X5, men Københavns Politi har i perioden fra den 17. marts 2015 til den 21. april 2015 med rettens tilladelse aflyttet to tele-

fonnumre og fem IMEI-numre, som X5 har haft adgang til under varetægtsfængslingen.

Kriminalforsorgen har i alle tilfælde indgivet anmeldelse til det lokale politi, når Kriminalforsorgen har fundet mobiltelefoner hos arrestanterne.

7. Andre sager om anvendelse af mobiltelefoner samt eventuelle brud på brev- og besøgskontrollen

Anklagemyndigheden har i forbindelse med udfærdigelsen af denne redegørelse identificeret seks aktuelle sager, hvor de pågældende er varetægtsfængslet som sigtet for terrorrelaterede overtrædelser af straffeloven, der derfor kan sammenlignes med den foreliggende sag. Det skal bemærkes, at en af arrestanterne i de seks sager efterfølgende er overgået til afsoning.

Anklagemyndigheden og Kriminalforsorgen har herefter undersøgt, om der for de seks varetægtsarrestanter er tilfælde, hvor de pågældende har været i besiddelse af eller i øvrigt har haft adgang til mobiltelefoner, og om der derudover har været tale om brud på brev- og besøgskontrollen.

Undersøgelsen har vist, at fire af de seks varetægtsarrestanter ikke ses at have været i besiddelse af mobiltelefoner eller på anden måde at have haft adgang hertil under varetægtsfængslingen. De pågældende ses heller ikke at have brudt brev- og besøgskontrollen.

For så vidt angår en varetægtsarrestant er der fremkommet oplysninger om, at denne person i tre tilfælde har haft adgang til en mobiltelefon, som politiet har aflyttet. Den pågældende har endvidere forsøgt at skaffe sig yderligere adgang til en mobiltelefon, hvilket dog ikke er lykkedes. Endvidere er der oplysninger om brud på brev- og besøgskontrollen, idet den pågældende har haft held til at smugle breve ud af fængslet, som efterfølgende er fundet af politiet under ransagning hos den pågældendes kæreste. Der kan af efterforskningsmæssige grunde ikke oplyses noget nærmere om, hvornår de pågældende aflytninger har fundet sted.

For så vidt angår en anden af varetægtsarrestanterne, der nu er overgået til afsoning, kan det oplyses, at Kriminalforsorgen har noteret to tilfælde, hvor den pågældende under varetægtsfængslingen dels har forsøgt at smugle et brev ud af fængslet uden om brev- og besøgskontrollen, og dels hvor personalet har haft mistanke om, at den pågældende agtede at gøre dette.

Det er aftalt mellem anklagemyndigheden og DfK, at DfK fremadrettet vil have en ekstra skærpet opmærksomhed på disse seks personer med henblik på at modvirke, at

de får adgang til mobiltelefoner, og at der sker yderligere brud på brev- og besøgs-kontrollen.

Det bemærkes, at det ikke kan udelukkes, at de omhandlede personer har været i besiddelse af eller i øvrigt haft adgang til yderligere mobiltelefoner, som anklagemyndigheden eller Kriminalforsorgen ikke på nuværende tidspunkt er bekendt med. Det samme gælder yderligere brud på brev- og besøgskontrollen.

I øvrigt bemærkes, at efterforskningsmæssige hensyn har medført, at oplysninger om en af varetægtsarrestanternes kommunikation med en medindsat ikke er omtalt i redegørelsen.

8. Arbejdsgruppens anbefalinger

8.1. Som nævnt ovenfor under pkt. 2.3 er det ikke på nogen måde tilfredsstillende, at arrestanterne i den foreliggende sag har haft adgang til 12 (muligvis 13) mobiltelefoner.

Det er imidlertid ikke kun et problem i den foreliggende sag, men skal ses som et udslag af den generelle udfordring, der gennem årene har været med hensyn til at dæmme op for indsmugling af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse, jf. herom pkt. 3 ovenfor.

De tiltag, der har været iværksat for at bekæmpe mobiltelefoner i fængsler og arresthuse, er beskrevet i pkt. 4 ovenfor, men uanset disse tiltag må det bl.a. på baggrund af den foreliggende sag konstateres, at der stadig er store udfordringer med at holde mobiltelefoner ude af fængsler og arresthuse.

På den baggrund kan der være grund til at iværksætte yderligere initiativer med henblik på at sikre en mere effektiv bekæmpelse af, at mobiltelefoner overhovedet indsmugles i arresthuse og fængsler. Herudover kan der være grund til at tage initiativer, der har til formål at sikre, at indsmuglede mobiltelefoner afsløres, og at de indsatte mødes med hårde sanktioner for besiddelse mv. af en mobiltelefon. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at man i den sammenhæng bør have særlig opmærksomhed på at tage initiativer eller iværksætte tiltag med henblik på at modvirke, at personer, der er indsat i et arresthus eller fængsel i særligt alvorlige sager – som f.eks. den foreliggende – får adgang til mobiltelefoner.

I den forbindelse bemærkes, at justitsministeren allerede under et åbent samråd i Folketingets Retsudvalg den 28. januar 2016, der vedrørte udfordringerne med indsattes adgang til mobiltelefoner, redegjorde for de initiativer, han ville iværksætte med henblik på at sikre en mere effektiv bekæmpelse af indsmugling af mobiltelefoner i ar-

resthusene og fængslerne. Det drejede sig således om at indlede forsøg med kropsscannere i flere af Kriminalforsorgens lukkede institutioner, målrettet brug af Kriminalforsorgens hundekorps i relation til indsatsen mod mobiltelefoner samt anvendelse af en ny procedure for risiko- og analysebaseret håndtering. Endelig fremhævede ministeren, at han havde anmodet Kriminalforsorgen om at undersøge mulighederne for at anvende tekniske hindringer for indsatsets brug af mobiltelefoner (herunder bl.a. såkaldt jamming), og at han allerede forud for samrådet havde bedt Kriminalforsorgen om at forøge antallet af visitationsaktioner i 2016.

Om de nævnte tiltag bemærkes, at Kriminalforsorgen har påbegyndt arbejdet med at implementere brugen af kropsscannere i 5-6 institutioner. Kropsscannere forventes at blive et stærkt og praktisk værktøj til Kriminalforsorgens personale i indsatsen for at forebygge indsmugling af ulovlige effekter, herunder mobiltelefoner, samt til at finde allerede indsmuglede effekter. Kropsscannerne vil således hurtigt med et skærmbillede kunne vise, om arrestanter eller besøgende har ulovlige mobiltelefoner gemt i eller på kroppen. Det er tanken, at kropsscannerne skal placeres i institutioner, hvor der i øvrigt – jf. nedenfor – forventes et højt visitationsniveau.

Herudover har Kriminalforsorgen i samarbejde med Rigspolitiet, Rigsadvokaten og PET iværksat et arbejde, der har til formål at sikre, at der sker en risiko- og analysebaseret håndtering af arrestanter. Praktisk skal det f.eks. sikres, at Kriminalforsorgen får den nødvendige viden om, at der foreligger en særlig sikkerhedsmæssig situation, eller at der foreligger en særlig risiko for ulovlig kommunikation, herunder ved at arrestanten vil forsøge at få adgang til en mobiltelefon eller vil forsøge at omgå brev- og besøgskontrollen. Denne viden kan efterfølgende bruges til f.eks. at iværksætte særlige visitationsforholdsregler, foretage opfølgning med hunde eller foretage placering i et arresthus, hvor der anvendes kropsscannere og/eller hvor der foretages hyppigere visitationer.

I forlængelse heraf bemærkes, at Kriminalforsorgen har påbegyndt implementeringen af skærpede retningslinjer for brug af visitationer samt anvendelse af teknisk udstyr. Kriminalforsorgen forventer, at denne indsats vil resultere i hyppigere person-, celle- og afdelingsvisitationer samt en mere effektiv udnyttelse af bl.a. metaldetektorer, bagagescannere samt mobildetektorer. Det er intentionen, at retningslinjerne skal implementeres risikobaseret, således at indsatserne er mest intensive der, hvor sikkerhedsmæssige hensyn tilsiger dette, f.eks. hvis arrestanten er sigtet for terror, eller hvis oplysninger om arrestanten i øvrigt giver grundlag herfor, jf. ovenfor om den risiko- og analysebaserede håndtering.

Endvidere har Kriminalforsorgen påbegyndt arbejdet med at specialtræne et antal hunde i indsatsen mod mobiltelefoner. Konkret vil hunde ved Kriminalforsorgens hundeførerkorps – herunder også nye hunde – blive trænet i at kunne snuse sig frem

til mobiltelefoner i lukkede fængsler og arresthuse. Hundene forventes at kunne finde en mobiltelefon, der f.eks. er gemt bag et fodpanel eller i et andet bygningshulrum. Der vil ske en geografisk fordeling i landet, så hundene hurtigt kan tilkaldes ved konkret mistanke om, at en indsat er i besiddelse mv. af en mobiltelefon.

Kriminalforsorgen er i øvrigt i færd med at undersøge mulighederne for at bruge tekniske løsninger, der skal hindre de indsattes brug af mobiltelefoner. Kriminalforsorgen har i den forbindelse gennemført en høring om andre landes erfaringer med brug af jamming, ligesom Kriminalforsorgen har undersøgt, om andre tekniske løsninger kan anvendes som led i indsatsen mod mobiltelefoner i Kriminalforsorgens institutioner. På den baggrund anbefaler arbejdsgruppen, at der nedsættes en ekspertgruppe med eksterne eksperter, der hurtigt skal komme med en anbefaling til et eventuelt valg af en teknisk løsning.

Kriminalforsorgen har endvidere forøget antallet af visitationsaktioner fra fem til syv i 2016. Der er tale om aktioner, hvor DfK, Koncern Sikkerhed, med et større antal fængselsbetjente og typisk hunde foretager visitation af f.eks. en hel institution eller afdeling. Indsatsen skal bidrage til et generelt større fokus på udfordringer med mobiltelefoner i Kriminalforsorgens institutioner samt skærpe institutionernes opmærksomhed på området.

8.2. Arbejdsgruppen kan ud over de allerede iværksatte tiltag anbefale følgende initiativer mv.:

Det følger af de såkaldte normalreaktionsskemaer for lukkede fængsler og arresthuse, at den vejledende disciplinærstraf for indsmugling, herunder forsøg eller besiddelse af mobiltelefon m.v. i institutionen, i langt de fleste lukkede fængsler og arresthuse er fem dages strafcelle i førstegangstilfælde, hvilket gradvist forøges i gentagelsestilfælde, hvis de foretages indenfor en bestemt tidsramme. I lyset af det omfattende problem med mobiltelefoner i Kriminalforsorgens institutioner er det arbejdsgruppens opfattelse, at der kan være grund til at foretage en skærpelse af de vejledende niveauer for disciplinærstraffe, således at straffen for medtagelse af, besiddelse af eller rådighed over mobiltelefoner mv. i lukkede institutioner forhøjes f.eks. til det dobbelte (dvs. i førstegangstilfælde fra 5 dages strafcelle til 10 dages strafcelle).

I forlængelse heraf bemærkes, at hvis en arrestant, der er sigtet for særlig alvorlig kriminalitet, har skaffet sig adgang til en mobiltelefon, vil det være relevant at overveje at overføre arrestanten til andet arresthus for at undgå, at en eventuel indsmuglingskanal kan benyttes på ny. Det følger af Kriminalforsorgens administrative regler, at indsatte kan udelukkes fra fællesskab, hvis dette skønnes nødvendigt for at forebygge strafbar eller grov eller oftere gentagen utilladelig adfærd. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at Kriminalforsorgen i sager om særlig alvorlig kriminalitet skal være

særligt opmærksom på såvel muligheden for overførsel af arrestanten til andet arresthus som muligheden for eventuelt at udelukke arrestanten fra fællesskab i en kortere periode, indtil overførsel kan iværksættes.

Endvidere er det arbejdsgruppens opfattelse, at der kan være grund til at foretage en indskærpelse i Kriminalforsorgens administrative regler i forhold til, i hvilket omfang det kan få betydning for den indsatte adgang til at få udgangstilladelse samt at blive prøveløsladt efter straffelovens § 38, stk. 1, hvis den pågældende har indsmuglet, besiddet eller i øvrigt rådet over en mobiltelefon under indsættelsen. Det bør således i de administrative regler fremhæves, at besiddelse mv. af en mobiltelefon skal indgå i forbindelse med vurdering af spørgsmål om udgang og prøveløsladelse, såfremt forholdet kan give anledning til at formode, at den indsatte vil misbruge udgangen, eller at prøveløsladelsen vil være utilrådelig.

Herudover er det arbejdsgruppens opfattelse, at det er vigtigt i forhold til at sikre dokumentation og relevant opfølgning, at alle relevante oplysninger fra den blanket, der anvendes af politiet i forbindelse med varetægtsfængsling (den ”røde” indsættelsesblanket) samt i forbindelse med fristforlængelser (den ”hvide” fristforlængelsesblanket) altid og til tiden bliver indført i Kriminalforsorgens klientsystem. Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at Kriminalforsorgen udarbejder dokumenthåndteringsprocedurer med henblik på at sikre, at alle relevante oplysninger fra de nævnte blanketter altid bliver indført i Kriminalforsorgens klientsystem.

I sager, hvor der er grundlag for at begære en arrestant fortsat varetægtsfængslet, afholdes et retsmøde om fristforlængelse. Den mødende anklager skal i den forbindelse udfylde den ”hvide” fristforlængelsesblanket. Blanketten følger efter retsmødet arrestanten tilbage til arresten, hvis der under retsmødet er sket forlængelse af varetægtsfængslingen. Blanketten indeholder ikke i dag en rubrik til oplysning om, hvem den pågældende arrestant er i sag med. Arbejdsgruppen foreslår, at den nævnte blanket ændres, således at det fremover fremgår af blanketten, hvem den pågældende er i sag med.

Det fremgår af redegørelsen, at de involverede myndigheder ikke i alle tilfælde har orienteret hinanden om arrestanternes forhold. Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der udarbejdes standardiserede retningslinjer for Kriminalforsorgens orientering af politiet og PET i tilfælde af eller mistanke om ulovlig kommunikation, herunder bl.a. omkring fund af mobiltelefoner samt brud på brevkontrollen eller forsøg herpå. Endvidere foreslår arbejdsgruppen, at der etableres en ordning, der er med til at sikre, at Kriminalforsorgen af politiet bliver orienteret senest samtidig med, at den indsatte modtager besked om, at en mobiltelefon, som en indsat har anvendt, har været aflyttet. Herved kan Kriminalforsorgen foretage de nødvendige indgreb for at finde telefonen.

8.3. Det er Kriminalforsorgens vurdering, at de nævnte initiativer vil gøre det muligt i udvalgte institutioner at etablere forhold, som udgør et effektivt yderligere værn mod arresteres adgang til mobiltelefoner eller anden ulovlig kommunikation. Disse udvalgte institutioner vil kunne benyttes i tilfælde, hvor det er særligt vigtigt at forhindre ulovlig kommunikation på grund af sagens særlige karakter, f.eks. sager med relation til terror. Endvidere vil det kunne benyttes i andre særlige tilfælde, hvor der f.eks. er risiko for at den indsatte vil true vidner eller ofre.

Det er endvidere Kriminalforsorgens vurdering, at de omhandlede initiativer på en mere effektiv måde end de eksisterende tiltag generelt vil modvirke indsmugling og anvendelse af mobiltelefoner og anden ulovlig kommunikation i Kriminalforsorgens institutioner.

8.4. De omhandlede initiativer kan opdeles i følgende kategorier:

	Tiltag med henblik på at forebygge <u>indsmugling</u> af mobiltelefoner og lignende samt ulovlig kommunikation i øvrigt	Tiltag med henblik på at <u>afsløre</u> indsmuglede mobiltelefoner og lignende	Tiltag med henblik på <u>skærpede sanktioner</u> mv. for indsmugling, besiddelse og anvendelse af mobiltelefoner og lignende
Kropsscannere	X	X	
Risiko- og analysebaseret håndtering af arrestanter	X		
Skærpede retningslinjer for brug af visitationer samt anvendelse af teknisk udstyr	X	X	
Specialtrænede hunde		X	
Ekspertgruppe vedrørende tekniske løsninger	X		
Øget antal visitationsaktioner		X	
Skærpelse af disciplinærstraf			X
Udelukkelse fra fællesskab og overførsel	X		X
Udgang			X
Prøveløsladelse			X
Dokumenthåndteringsprocedurer	X		
Blanketændring	X		
Retningslinjer for gensidig orientering	X	X	